

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

LVII

Rugpiūtis — August 11, 1972 Nr. 62

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

SENATORIAI APIE PAVERGTUOSIUS

Visa eilė JAV Kongreso narių, ryšium su liepos 16-22 d. JAV-seat-žymėta Pavergtųjų Tautų Savaite, liepos mėn. kalbėjo ar pateikė pareiškimus apie pavergtąsias tautas. Šalia septynių Kongrese senatorių, liepos 24-25 dar kalbėjo New Yorko valstiją atstovaujantis sen. James L. Buckley (resp.-kons. -- New York) ir Peter Dominick, iš Colorado valst. (resp.). Ypatingai verta dėmesio senatoriaus Buckley kalba (liepos 24 d.) -- pati išsamiausia bei ilgiausia, iš daugiau kaip 50 pareiškimų Kongrese tiek pavergtųjų tautų, tiek ypač Lietuvos reikalu.

Sen Buckley savo kalbą pradėjo, priminęs liepos 6 d. "N.Y. Times" dienraštyje radęs dvi žinias: apie britų naujus duomenis dėl Katinų žudynių (tūkstančių lenkų karių kaltininkų ir dėl trečiojo susideginimo Lietuvoje. Šie du įvykiai, pasak senatoriaus, turi bendrą bruožą -- jie primena likimą tų, kurie buvo virtę komunistinio imperializmo aukomis. Buckley, teigęs, kad pagal JAV darbo unijos duomenis Sovietų Sąjunga ir kom. Kinija yra pavergtosios 172,107,000 žmonių, toliau nurodė, kad esą, pastaruoju metu nesą madinga kalbėti apie "sovietų komunizmo imperialistinę bei agresyvią politiką". Tačiau to negalima pasakyti apie pavergtuosius, kuriems visai aišku, ką reiškia pavergtoji tauta. Pasak senatoriaus, tai gerai numano vyrai bei moterys, stebėję rusų tankus, triuškinusius Čekoslovakijos laisvę, lenkų darbininkai, 1970 metais kėlę maištą prieš komunistų režimą, lietuviai, pasauliui skelbę skundą dėl politinės ir religijos laisvės ir Tibeto pabėgėliai visame pasaulyje.

Sen. Buckley savo reikšmingoje kalboje reiškę susirūpinimą dėl pavojaus JAV-bėms slopinti ligšiolinį išipareigojimą pavergtoms tautoms skleistis tiesos bei vilties žodžius ir ypatingai radijo bangomis. Tai liudija siekiai apkardyti Amerikos Balso lėšas ar visai sustabdyti Laisvosios Europos bei Laisvės radijų transliacijas. Buckley nupaskatino paskutinių mėnesių įvykius pačioje Sovietų Sąjungoje (smūgiai pasipriešinimo judėjimui), Lietuvoje, kitose Baltijos respublikose, Čekoslovakijoje (čekų patriotų naujos vylės) ir kt. Savo kalbą

GRANDINĖLĖS ŠOKĖJAI JAU EUROPOJE... Pirmasis Grandinėlių koncertas Anglijoje sutraukė tiek daug žmonių, kad milžiniška salė nepajėgė sutalpinti visų norinčių patekti į koncertą. Nuotraukoje dalis šokėjų užkulisyje džiaugiasi pasisekimu: Kaminskaitė, Strimaitytė, Narbutaitis, Sakaitė ir Kripavičienė.

DEMOKRATŲ TARPE

Vietnamo karas — vienintelis koziris

Kaip vertinamos senatoriaus McGovern pozicijos pačių demokratų tarpe ryškiai parodo faktas, kad nė vienas daugiau žinomas politikas nesutiko būti jo kandidatu į viceprezidentus. Jei McGovern išrinkimo šansai būtų buvę geri, ir Humphrey ir Muskie būtų sutikę partijos "vienybės labui" su juo kandiduoti. Jei McGovern pralaimės, jie galės sakyti: "ar aš nesakiau".

To galima buvo tikėtis ir jei McGovern vis dėlto juos kalbino, reiškia jis pats nelabai tiki savo laimėjimo šansais ir kad jam būtinai reikalinga senų politikierių, kuriuos jis nugalėjo konvencijoje, talka. Bet kur trumpa, ten trūksta. McGovernieškodamas "senųjų" talkos nuvylė tuos savo šalininkus, kurie jam tiek pasitarnavo siekiant nominacijos. Tokiu būdu jis neteko "jaunųjų" šalininkų entuziazmo, bet nepašalino "senųjų" skepticizmo.

Tokioje situacijoje pasirinkimas R. Sargent Shriver kandidatui į viceprezidentus buvo pati geriausia išeitis. Pirmiausia jis yra vis dar populiarių Kennedy šveinis, antra jis turi gerus santykius su senaisiais "politikieriais" trečia per rinkiminę kampaniją jis gali tik išpopuliarėti, kas jam

sen. Buckley baigė, kviesdamas melstis, kad pavergtųjų kraštų gyventojų viltys būtų įgyvendintos ir jis atkreipė dėmesį į reikalingą vertinti tas laisves, kuriomis gali didžiulėtis JAV-bių gyventojai. (ELTA)

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

asmeniškai gali būti naudinga vistic ar McGovern laimės ar pralaimės, taigi jam apsimoka kandidatuoti.

McGovern, paskelbdamas Shriver kandidatūrą praėjusį šeštadienį, pasinaudojo gera proga pradėti savo rinkiminę kampaniją. Pildamas Nixoną ir jo administraciją, jis visų pirma paminėjo Vietnamo karą, kurį Nixonas paveldėjęs, bet kartu ir nesugebėjęs baigti per keturis metus. Tai reiškia, kad Vietnamo karas bus svarbiausias jo koziris.

Tiesa, jis vėliau dar daug kalbėjo apie vargšų nedalį JAV ir reikalą teisingiau išdalinti krašto išteklius, tačiau tie argumentai mažai veiks į rinkimų masę, jei jų dauguma rinkimų metu turės pakenčiamą gyvenimą. O tą kaip tik žada paskutiniai ūkio stovio rodikliai.

Ūkinė veikla per antrą šių metų ketvirtį taip pagyvėjo, kad pranešė visus administracijos lūkesčius. Visos pajamos už gaminius ir pataravimus (Gross National Product) per tą ketvirtį pralenkė pirmą net 11,2%. Kartu infliacija buvo išlaikyta 2,1% ribose. Kas leidžia tikėtis, kad per išėjusius 1972 m. GNP padidėjimas ir atskaičius duoklę infliacijai sieks labai išpūdingus 6% (perėjusias metais siekė tik 2,7%), o infliacija sieks tik 3,5% (perėjusias m. -- 4,7%). Nė vienas kitas kapitalistinis kraštas tokia pažanga negali pasidžiaugti.

Dėl to demokratų propaganda visų pirma bus

nukreipta prieš Vietnamo karą. Tai rodo netik paskutinis McGovern pareiškimas, bet ir kitų jų kairiojo sparno politikų kaip Kennedy, Tynney ir Harris verksmai dėl šiaurinio Vietnamo tvenkinių pylimų bombardavimo. Administracija teigia, kad tie tvenkiniai nebuvo bombarduojami tyčia, nors galėjo būti pataikyta į tuos pylimus bombarduojant šalia esančius kelius ar geležinkelio linijas.

Likimo ironija parodė, kad Hanojaus ir demokratų partijos interesai sutaptų. Pirminio JAV pralaimėjimo, kad išsilaikytų, antri, kad laimėtų rinkimus.

SUSOVJETINTO LIUVOS KAIMO BUTIES KULTŪRA

Komjaunimo Tiesa, kaip ir visi kiti ok. Lietuvos periodiniai spaudiniai, skurdžios išvaizdos keturlapis, murzinas, pilksvos spalvos teksto ir vos išdėrinių nuotraukų. Raudona spalva ištumti tekstai šiam komjaunimo oficiozui suteikia klouno raudonosio veido išpūdį. Skurdus laikraščio turinys, kurio du trečdaliai užpildomi vertimais iš rusiškų laikraščių. Todėl mirgėte mirga rusiškos vertinių pavardės.

Tiesa, Valstiečių laikraštis, Komjaunimo Tiesa, Literatūra ir Menas, tai leidiniai, kurie lyg naktis nuo dienos skiriasi nuo išėjusių kos spaudos. Lokalinių leidinių sovietai nė neleidžia užsienį. Šių tipografinis veidas slepiamas nuo užsieniečių.

JAU KYLA LIETUVIŲ NAMAI CLEVELANDE

Vidurvasarį, kada daugelis atostogaudami išvažinėja, o kiti, švelnaus ir gaivinančio oro sulaukę, kur kitur privačiai poilsiauja, sekmdienio vidurdienį sutraukti Clevelande apie penketą šimtų žmonių reikia nekasdieninio reikalo. Jeigu apie tiek lietuvių praėjusį sekmdienį susirinko į naujosios lietuvių parapijos rajoną būti Lietuvių Namų kampinio akmens pašventinimo liudininkais, tai jau ženklas, daugiau negu bet kas kita rodo, kaip visa lietuvių kolonija, išsibarsčiusi plačiose didmiesčio ribose, jaučia reikalą turėti jaukius ir patogius savo namus, kuriuose vyks lietuviškas tarpusavio bendravimas ir iš kurių sklīs tautinis veikimas, gaivinas ir daugeliu atžvilgiu stiprinąs visos Clevelando lietuvių kolonijos gyvenimą.

Susirinkusi minia buvo įvairi. Matėsi seni pažįstami veidai, dar daugiau nematytų ar labai retai sutiktų. Greta senosios ateivių kartos veikėjo ar amžiaus saulėlydžių besidžiaugiančio pensininko, išmūrytus namų pamatus stebėjo paskutinės ateivių kartos žmonės, atvykę su savo mokyklinėmis atžalomis, kurie, užaugę ir šiame lietuviškame židiny susitike, galės išsidžiai prisiminti, jog ir jie buvo čia, kada tiems Lietuvių Namams buvo pašventintas kampinis akmuo, su išgraviruotu įrašu "Lietuvių Namai, Lithuanian Village Inc. 1972". Tas akmuo bus įmūrytas šiaurės rytų kampe, kaip tik tame kampe, kuris arčiausiai prie Lietuvos ir kurį patekanti ryto saulė pirmiausia nušviečia. Stebint šią minią, savąją lietuvišką minią, užmiršusią amžiaus ir kartų skirtumus, kurioje maišėsi ir kitataučiai, atvykę kartu su mumis mūsų sutartinio darbo vaisiais pasidžiaugti, nejučiomis kilo džiuginantis jausmas, kad vis dėlto mes mokame ne vien sau gyventi, o bendriai užsimojimai, jeigu tik jie tik ima

reikštis konkrečiais darbais, gali sukelti visos kolonijos susidomėjimą ir atitinkamą moralinę bei medžiaginę paramą.

Iškilmes trumpu žodžiu pradėjo Lietuvių Namų pradininkės Lithuanian Village Inc. pirmininkas J. Stempužis, pristatydama savo bendradarbius -- valdybos narius ir talkininkus, daugiausia prisidėjusius, kad naujoji lietuvių pastogė iš svarstymų ir planavimų būklės pereitų į materialinę tikrovę: rūšys išskatas, pamatai sumūryti, belieka tik išvesti sienos, uždegti stogas, atlikti vidaus įrengimai ir atiduoti savininkams -- visai Clevelando lietuvių kolonijai naudotis ir džiaugtis.

"Jau praėjo šimtmetis", kalbėjo Juozas Stempužis, "kai pirmasis lietuvis atvyko į Clevelando miestą..."

Vieną gražią vasaros dieną, 1871 metais Clevelando geležinkelio stotyje išlipo Pranciškus Freimonas, pirmasis lietuvis. Niekas čia nekalbėjo jo gimtąją kalbą. Po šimto metų oficiali statistika lietuvių emigrantų ir čia gimusių pirmosios kartos yra 16,000. Lietuvio socialinio gyvenimo bruožas nepasižymi ypatingu troškimu siekti stiprios ekonominės padėties. Lietuvis yra daugiau dvasios žmogus, besirūpinąs savo doriškumu ir kultūrinėmis gėrybėmis. Todėl, kai Clevelando kitos tautybės greitai pristatė visą eilę savo tautinių namų, lietuviai pasitenkino viena savo sale daugiau negu šešiasdešimt metų, kuri pagaliau praėjusią vasarą sudegė. Tad reali būtinybė paskatino mus visus kuo greičiau pradėti naujų namų statybą. Šiandien susirinkę čia liudyti statybos darbų pradžią, tegalime tik prašyti Aukščiausiojo palaimos, kad Jis leistų mums sėkmingai užbaigti statybą.

Jūs, čia susirinkusieji, esate didžiai prisidėję savo pinigais ir patarimais, kad Lietuvių Namai būtų pastatyti. Direktoriai, pašventę daug savo valandų planavimui ir lėšų telkimui, parodė savo kantrybę, ištvermę ir išmanumą užsibrėžtam tikslui. Visiems jums priklauso gili ir nuoširdi padėka. Tačiau šiandien dar nelaikas dalintis garbe. Prieš akis dar didelis darbas, pakol jūs, naujųjų namų šeimininkai, galėsite užkelti ant namo stogo darbų pabaigos vainiką. O tam vainikui nupinti reikia ne tik pasiryžusių ir darbščių moterų ir vyrų, bet dar reikia daug ir pinigų. Kviečiu jus visus į talką, o toji lietuviškoji talka nuo senųjų laikų pasižymėjo darbais ir gėrybėmis, kurias kaimynai sunėsdavo. Kviečiu jus pačius ir taip pat raginti kitus pirkti dar daugiau naujų namų akcijų ir tuo paremti statybos darbus. Sveitinami mums namų nepastatys. Tik mūsų pačių rankomis ir pinigais išdygs nauja lietuviška pastogė, kurioje bus gera susirinkti, dirbti, bendrauti, ir džiaugtis, kad patys esame tos pastogės šeimininkai. Vienybėje galybė, savo namai

(Nukelta į 2 psl.)

(Nukelta į 7 psl.)

BRAZILIJOS LIETUVIŲ ŽINIOS

Sao Paulo lietuviai nori atgauti savo teises

Brazilijoje yra vienintelė lietuvių R. Katalikų bažnyčia Sao Paulo priemiestyje Vila Zelina, pastatyta 1935-1936 m. laikotarpy kun. Benedikto Suginto iniciatyva ir pastangomis. Kun. B. Sugintas šiais metais miręs Chicagoje, atvykęs 1931 m. sausio mėnesį į Braziliją, nuo pat savo veiklos pirmųjų dienų, pradėjo svajoti apie nuosavos bažnyčios pastatymą Sao Paulo lietuviams. Tai buvo tiesiog per daug drąsus, netikėtinas ir neįvykdomas sumanymas. Sao Paulo lietuviams pamaldos buvo laikomos vokiečių vienuolių šv. Antano bažnyčioje, kurioje vis tik mūsų tautiečiai nors ir palankiai priglausti, jautėsi įnamiais. Tai jautė tiek lietuviai parapijiečiai, tiek pirmasis lietuvis kun. J. Valaitis ir jo pavaduoti atvykęs kun. B. Sugintas.

Vienok netikėtina kun. B. Suginto svajonė, jo milžiniškų pastangų, atkaklaus pasiryžimo ir pasišventimo dėka, buvo įvykdyta. Po sėkmingo jo prasto aukų rinkimų vajaus Brazilijos, Š. Amerikos ir net Argentinos lietuvių kolonijose bei Nepriklausomoje Lietuvoje, sumanymas virto tikrove 1935 metais, kada kovo 24 dieną buvo pašventintas lietuvių šv. Juozapo bažnyčios kurtinis akmuo.

Kun. B. Sugintas rinkdamas aukas, visur ir visada pabrėždavo, kad bažnyčią jis statas tik lietuviams, aišku, negalvodamas drausti joje melstis visiems katalikams ir nelietuviams. Lietuvių bažnyčiai buvo gautas apie 3.000 kv. metrų sklypas, juridiniu aktu dovanotas Liet. R. Katalikų šv. Juozapo Bendruomenėi, kurios įsteigėjas buvo kun. J. Valaitis, o jam grįžus į Lietuvą, jai sėkmingai vadovavo kun. B. Sugintas. Pagal organizacijos įstatus jos pirmininku visada buvo Sao Paulo lietuvių kapelionas.

Kun. B. Suginto laikais L. K. Bendruomenė turėjo per 1.500 nario mokestį mokančių narių. Kiekvienais metais būdavo renkama nauja valdyba, į kurią įeidavo lietuviai pasauliečiai, bet jos pirmininku visuomet pasilikdavo lietuvių kolonijos kapelionas ir klebonas. Taigi lietuvių organizacijai gavus bažnyčiai sklypą ant jo buvo pastatyta bažnyčia, kurios juridiniai savininkai buvo lietuviai.

Pastačius lietuviams bažnyčią, kurios iškilmingas pašventinimas įvyko 1936 metų vasario 16 dieną, kun. B. Sugintas neilgai pagyveno Sao Paulo lietuvių kolonijoje. Kun. B. Sugintą pavaduoti į Sao Paulo atvyko dabartinis prelatas P. Ragažinskas.

Sao Paulo lietuvių bažnyčios kurtinio akmens šventinimas 1935 m. kovo 24 d. Vidury stovi Mnsj. Ernesto de Paula, bažnyčios statytojas arch. Botelho, buvęs tuo metu Brazilijoje Lietuvos konsulas dr. Petras Mačiulis ir bažnyčios fondatorius kun. Benediktas Sugintas.

Kun. B. Sugintui išvykus, L. K. Bendruomenės, kaip organizacijos veikla apmirė, o užėjus pasauliniam karui, visas lietuviškas veikimas visai susilpnėjo.

Po karo Sao Paulo lietuvių kolonijoje atsirado jau daugiau lietuvių kunigų. Bet L. K. Bendruomenės pirmininku vis skaitėsi lietuvių bažnyčios klebonas kun. P. Ragažinskas. Nors buvusieji tos organizacijos nariai išsisklaidė, bet prie bažnyčios visą laiką daugiau ar mažiau veikė parapijinės lietuviškos organizacijos, kaip Vyrų Brolija, L. Katalikų Moterų D-ja, L. K. Bendruomenės choras ir kitos. Visos tos organizacijos, nors ir nebuvo juridiniai legalios, bet lietuvių tarpe tuo klausimo niekas nekėlė. Dabartinis prelatas P. Ragažinskas iki paskutinių metų ėjo lietuvių bažnyčios ir šv. Juozapo parapijos klebono pareigas. Lietuviams jokių kliūčių niekas nedarė ir jie jautėsi savo bažnyčios šeimininkais.

Bet šiuo metu pradėjo pūsti nauji vėjai... Prelatui P. Ragažinskui perdavus klebono pareigas neseniai iš Italijos atsiųstam kun. Gaidžiui, lietuviai kas kart daugiau pradėjo jaustis įnamiais savo bažnyčioje. Naujasis klebonas, anot arčiau bažnyčios stovinčių parapijiečių, nenorįs prisipažinti lietuviu esąs. Skaitas save lenkų kilmės ir dedas pastangas, kad lietuviai iš savo bažnyčios būtų išstumiami ir jų teisės visokiais būdais siauriamos.

Tokia nepalanki ir nedraugiška lietuvių atžvilgiu naujo klebono "politika" sukėlė didelį nepasitenkinimą. Mat ant bažnyčiai dovanoto sklypo, be bažnyčios, vėliau, kun. J. Šeškevičiaus pastangomis, buvo pastatyti dar ir taip vadinami Jaunimo Namai, su keliomis salėmis, kur tiek lietuviškas jaunimas, tiek kitos organizacijos turėjo savo patalpas susirinkimams, posėdžiams, parengimams ir t.t. Ir čia

lietuviams jau pradėtos daryti įvairios kliūtys. Lietuviai katalikai, matydami jų teisių užurpaciją pradėjo bruzdėti ir nori teisėtai ir legaliu būdu jas atgauti. Ypatingai senesnės kartos buvusieji L. K. Bendruomenės valdybų, Bažnyčios Statymo Komiteto ir eiliniai nariai pradėjo veikti su tikslu atnaujinti tos organizacijos legalų veikimą. Numačius greitai laikui šaukti L. K. šv. Juozapo Bendruomenės visų buvusių narių susirinkimas, kurio tikslas bus išrinkti naują valdybą, ją užregistruoti atitinkamoje valdžios įstaigoje ir juridiniai legalizuoti jos veiklą.

Lietuvių kolonijoje buvo gaudų, kad L. K. Bendruomenėi dovanotas sklypas su visų ant jo pastatytų nejudomu turtu, tai yra bažnyčia, Jaunimo Namais ir klebonijos namu pervaista Sao Paulo Kurijai ar tai kokiai vietos brazilų katalikiškai organizacijai. Bet kiek teko patirti, tie gandai kol kas nepasitvirtino. Kiek patirta notaro ir kitose vietos valdžios įstaigoje, sklypas, taigi ir ant jo pastatytas turtas, tebesą teisėta L. K. Bendruomenės nuosavybė.

• Prelato Pijaus Ragažinsko iniciatyva Sao Paulo mieste buvo sušauktas lietuvių organizacijų atstovų pasitarimas Penktąjo Pietų Amerikos Lietuvių Kongreso rengimo reikalu. Nutarta Kongresą surengti ateinančių metų vasario 22-25 dienomis Sao Paulo mieste. Tam tikslui sudarytas kongreso rengimo komitetas iš pirmininko prel. P. Ragažinsko, vicepirmininku kun. Pr. Gavėno ir Jono Bagdžiaus bei sekretoriaus inž. A. Idiko.

Gegužės 11 d. įvyko pirmas Komiteto posėdis, kuriame išrinktos darbo, jaunimo, spaudos-propagandos, finansų ir kitos komisijos.

Paskutinis, tai yra IV-sis P. Amerikos Lietuvių Kongresas įvyko Argentinoje, Buenos Aires mieste 1968 metais.

• Brazilijos Lietuvių Bendruomenės Taryba antrame šių metų posėdyje išrinko naują prezidiumą ir valdybą. Tarybos pirmininku išrinktas inž. Zenonas Bačelis, vicepirmininku Jonas Lukoševičius ir sekretorium Janina Valavičienė.

Į naują valdybą išrinkti: pirm. Alfonsas Petraitis, vicepirm. kun. Pr. Gavėnas, inž. Jonas Dimša, sekr. Rymanė Steponaitytė ir Algirdas Sliesoraitis bei Petras Šimonis — valdybos narys.

• Kun. Juozas Janilionis, kuris per paskutinius kelio-

LEIPALINGIS ANKSČIAU IR DABAR

Dar daug yra liudinių, kurie matė kaip sėkmingai kultūrėjo lietuviškoji provincija Nepriklausomybės laikotarpyje. Pilnoje žodžio prasmėje iš nieko, be užsienio paskolų, be iš užsienio įvežamos mechanizacijos, lietuviškos provincijos vaizdas kito ir gražėjo ne metais, bet dienomis.

Pažanga veržėsi iš darbštus lietuvių iniciatyvos, iš jo sugebėjimo tvarkytis ir savo kieme, ir plačioje apylinkėje. Ta ūkinė iniciatyva plito, stiprėjo, pasta-tė ant tvirtų kojų valstybę, sukūrė savo ir krikščioniškas nesuvyravusią valiutą, subalansuotą biudžetą ir pelningą žemės ūkio gėrybių eksportą.

Okupanto propaganda stengiasi nuneigti istorinius faktus, tačiau bešališki lietuviškų laimėjimų skaičiai griauja bolševikų melus ir šmeižtus.

Lietuviškoji provincija žengė pažangos keliu.

Greta ekonominės pažangos stipriai kerojo kultūriniai provincijos laimėjimai. Vienas iš stipriausių kultūrinės pažangos veiksmų buvo Šaulių sąjunga. Buvo statomi šaulių namai. Tuose namuose vystėsi apylinkės kultūrinė veikla. Dešimtys tūkstančių jaunuolių tuos namus laikė savais namais. Jų dvasia gaivino jaunuosius. Čia kūrėsi bibliotekos, mezgėsi chorai, vaidintojų būreliai.

Leipalingis turi įdomią istoriją. Taisena lietuviška gyvenvietė. Nepriklausomybės metu Leipalingyje buvo įkurta vidurinė mokykla. Veikė biblioteka, daug administracinių įstaigų. Buvo gyva prekyba, smulkioji pramonė, kuri natūraliai išaugo iš vietinių poreikių tenkinimo.

Nuo 1928 metų veikė vysk. M. Valančiaus liaudies universitetas, daug šviesos įnešę į žmonių buitį. Tas universitetas buvo visiems prieinama lavinimosi mokslovietė. Klesėjo kooperatyvai. Iškilo Nepriklausomybės paminklas. Veikė elektros stotis...

Leipalingis tvarkėsi sumaniai ir išdidingai. Lietuviškoji provincija (kaip ir Leipalingis) žengė pažangos keliu. Dabar Leipalingis po sovietais. Aliarmuojanti korespondencija iš Leipalingio. Komjaunimo Tiesos korespondentas V. Miškelis, apmaudingai praneša plačiam pasauliui.

Blogoje būklėje yra Leipalingio kultūros namai. Viduryje salės grindys įlūžę, sienos vėžio kiaurai perpučiamos, elektra -- retas dalykas. Kada gi mies-

liką metų ėjo Rio de Janeiro lietuvių kolonijos kapeliono pareigas neseniai šventė savo 80 metų amžiaus sukaktį. Dėl susilpnėjusios sveikatos nuo savo pareigų buvo priverstas pasitraukti.

Stasys Vencevičius

telyje bus nauji kultūros namai?

Laikraštis užklauso atsakingą dėl netvarkos pareigūną, Lazdijų rajono Tarybos vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotą L. Vanagą. Ir L. Vanagas atsakė:

Iš tikrųjų Leipalingio kultūros namų patalpos blogos, nes pasta-tas senas ir, norint jį sutvarkyti, reikia viską nugriauti ir pradėti nuo pamatų. Tačiau toks remontas netikslingas, nes Lenino kolūkis turi paruošęs techninę naujų kultūros namų statybos dokumentaciją, turi lėšų. Tik viena bėda -- kol kas neturi rangovo. Į rajono statybinių organizacijų darbų programą Lenino kultūros namai nebuvo įtraukti dėl to, kad kaimo statybos kolona šiuo metu stato trejus kultūros namus, iš kurių du-jus turi atiduoti eksploatacijai šiais metais. Pagal planą kultūros namų statyba Leipalingyje bus pradėta 1973 metais ir baigta 1975 metais...

SUSOVIEJINTO LIETUVOS KAIMO BUITIES KULTŪRA

(Atkelta iš 1 psl.)

Rašo Komjaunimo Tiesos korespondentai:

-- Buvome Sudeikių kultūros namuose.. Vyrai, atėję pašokti, rūko vestibulyje. O kur meta nuorūkas? Mus vedžiojęs žmogus sutriko -- nėra šiukšlių dėžės. Reikia manyti, kad nuorūkų vyrai vis dėlto kišenėn nededa... Biau-rios kino afišos ant sienos... Kur tik nosį kiši vis kas nors ne ten ar netaip pakabinta, pastatyta.

-- Šio kolūkio raštinė -- perpūsta vėjo, permerkta lietaus trobikė. Kaba ant sienos parudavęs su gramatinėm klaidom šūkis, kol kas Garbės lentos voras tinklą mezga. Šitame name raštinė gyvuoja per 15 metų!

-- Apskritai ūkių raštinėse rasi daug netvarkos: ant stalo išmėtyti žurnalai, sujaukti laikraščiai, klibančios kėdės, nusitrynusios skelbimų lentos, saulės išblukinta vaizdinė agitacija.

-- Tame pat raštinės name gyvena viena ar kelios žemės ūkio specialistų šeimos. Kureiškių kolūkyje teko lankytis tokioje šeimoje. Atrodė, čia prieš mus kas nors buvo ir tyčia viską suvertė. Apsileidimas žvelgė iš kiekvienos kėrtės.

-- Mes įpratome skaičiuoti kaimiečių televizorius, šaldytuvus, au tomašinas. Be abejo šitie dalykai žmogui reikalingi. Bet, žiūrėk, te levizorius troboj, o per daržinės stogą -- žvaigždės skaičiuok, šaldytuvą kampe, o kvapai iš palovių sklinda...

-- Kaimo parduotuvėje nerasi puodynės, ąsočio, metalo, meno dirbinių nė neužsimink -- pasijuoks. Tokių daiktų kaimo parduotu-

Esančiųjų Leipalingio kultūros namų stovis ir atsakingo pareigūno paaiškinimas puikiai atestuoja tą chaosą, į kurį nugramzdinta lietuviškoji provincija. Ji apleista, būtiniausios statybos ignoruojamos. Niekas nesirūpina vietos žmonių reikalais.

Nereikia užmiršti, kad taip vadinami "kultūros namai" okupantui yra viena iš ryškiausių propagandinių atramų. Tačiau ir šioje srityje siautėja apsileidimas ir didžiausia netvarka. Ką bekalbėti apie tokius žmonių poreikius, kur režimas visiškai nesuinteresuotas. Šitokių poreikių niekas netenkinna. Ir besugalvos tokio mis sąlygomis steigti Leipalingyje liaudies universitetą, kaip buvo Nepriklausomybės metais!...

Nenuostabu, kad ok. Lietuvą atlanke būv. leipalingiečiai negavo leidimo aplankyti savo tėviškės. Su savo giminėmis jie turėjo susitikti Vilniaus viešbučio Neranga kambariuose.

vėje niekada nebuvo.

-- Sudeikių, Stumbro, Alauso kolūkių žmonės nusiskundė, kad parduotuvėse negausi nu-pirkti padoresnės dovanos draugui, tėvui, mamai.

-- Sako, parduotuvėje turi būti pirmo būtinumo prekės: cukraus, druskos, degtukų, duonos. Degtinė, matyt, irgi priskiriama prie pirmo būtinumo prekių -- buteliai nutūpė didelės lentynos.

-- Degtinė -- būtina o pieno puodynė vietos nėra...

Šitokios iškarpos iš ilgokos Komjaunimo Tiesos korespondentų skilties mums dokumentiškai pristato "susovietinto kaimo buitį". "Komunizmo statyba" yra įžuliasias blefas. Išviršinis miesto žvilgesys apgauna ekskursantus. Kaimas nustumtas merdėti ir skursti. Argi čia kalti žmonės? Jie yra sistemos aukos. Kalta "komunizmo statyba". (ps)

MAINTENANCE MEN

OPPORTUNITIES ON 2nd SHIFT. START 5 P.M. 5 YRS. MINIMUM HEAVY INDUSTRIAL EXP. MUST INCLUDE ARC WELDING. APPLY 9 TO 3 WEEKDAYS.

LURIA BROTHERS CO., INC.

18951 FIVE POINTS RD. BROOK PARK, OHIO

An Equal Opportunity Employer (61-63)

DRIVERS

Qualified to run on company equipment also

TRUCK CONTRACTORS

48-State operation, two qualified drivers, '69 or newer cab over twin screw diesel tractors. Pay 75 pct. Weekly settlements. Van type trailers furnished. Contractors earning up to \$55,000 to \$65,000 annually. Contact MIDWESTERN EXPRESS, INC., Ft. Scott, Kansas, (316) 223-2866. (53-62)

Tūkstantinė Sao Paulo lietuvių minia 1936 m. vasario 16 d. šv. Juozapo bažnyčios šventinimo metu bažnyčios viduje.

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA IŠEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METU \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŪRA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAUS PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREIŠKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

SKAUDŽIUOJU KLAUSIMU

Greta įvairių išeivijos organizacinių triumfų (susivienijimų seimais, šokių šventė, jaunimo kongresas, stovyklos) šiais metais išeivija rodo visišką nesugebėjimą išspręsti skaudžią organizacinį - intelektualinę problemą, būtent: lietuvių enciklopedijos anglų kalba išleidimą.

Iki šiol išeivija neįsisąmonina savo intelektualinės propagandos reikšmės. Klesti nuotaikos savo kultūros laimėjimais tenkintis savo uždarmo ribose. Savanoriškai susikuriamas apgailėtinas getas, kuriame užsidarome nuo svetimų akių. Vis galvojama, kad kažkas kitas mūsų kultūrinę propagandą rūpinsis, ieškos tam būdų ir lėšų, ieškos rakto į mūsų uždarmo duris. Tas pretenzingas nuotaikas tenkina svetimųjų spauda, kai kada pastebėdama desperatiškas lietuvių tautos kovas dėl savo laisvės ir savitumo.

Tačiau mes iki šiol esame pasauliui mažai žinoma tauta. Apie mūsų istoriją, tautos būdą, kultūrą pasaulis žino iš kitataučių šaltinių. Tai lenkai, rusai, vokiečiai nušvietę pasauliui lietuvių tautos istorinius ir kultūrinius kryžkelius iš savo požiūrio, iš savo matymo taško. Svetimųjų pristatyme yra daug klaidų piktybinių tendencijų. Bet iš kokios šaltinio ims pasaulis autentiškas, plačias, teisingas žinias apie lietuvių tautą, jos kultūros ir valstybės istoriją? Tik iš enciklopedijos, kurios kalba prieinama šimtams milijonų.

Tuo tarpu tokios enciklopedijos paruoša, lėšos, su ta laida susijusios problemos nesukelia galvosūkių išeivijos kultūrinės paskirties junginiams. Atrodo, jeigu nebūtų tiksliai vieno asmens (J. Kapočiaus) iniciatyvos, niekad niekas nedrįstų nė galvoti apie lietuvių Enciklopediją. Jeigu tas pat asmuo neišleistų dabar dviejų enciklopedinių tomų anglų kalba -- tokios enciklopedijos išleidimą laikytų utopija. Bet darbas pradėtas ir pradžios rezultate su tiktais baisus abojumas tokiame sumanymui. Įleidėjo šiurpulingą S. O.S. tik patraukia pečiais, susižvalgo savo tarpe: kas turi gelbėti iš finansinių bėdų pradėtą žygį?

Susiformuoja drastiš

ki klausimai -- ar lietuvių Enciklopedijos anglų kalbos laida nepri valo rūpintis lietuvių Bendruomenė, telkti lėšas, sukurti tam tikrą judėjimą "Pro Encyclopedia Lituanica"? Tai yra garbės pareiga lietuvių Bendruomenei sukelti lėšų šiam projektui.

Du mūsų susivienijimai ar vis neižiūri ukrainiečių susivienijimo pavyzdžio? Šis susivienijimas savo lėšomis išleido ukrainiečių enciklopediją anglų kalba. Abu mūsų susivienijimai enciklopedijos leidimo talkoj parodytų puikią, šiais laikais modernią, ekumeninę dvasią. Dėl garbės išleisti tokią enciklopediją reikia varžytis savo tarpe, nevaizdinti nepastebimų šios problemos.

Daugelis stambesnių ar smulkesnių klubų klubelių kartais yra pertekę doleriais, kuriuos nežino kur dėti. Klubai netgi likviduojasi ir išsidalina pinigų narių tarpe. Argi nevilioja sumanymas pastatyti saupaminklą, kuris išliks ilgiau už mūrinės sienas?

Tai vis senos, daugieliui net nemalonus patirti jas iš naujo tiesos. Tačiau jas tenka kartoti. Jąs tenka kartoti dėlto, kad tikime mūsų organizaciniu talentu. Išeivija yra įdomi, kompaktinė masė. Jai padėti reikalingas savo logiška struktūra įtikinantis postūmis. Ir dabar, kada lietuvių enciklopedijos anglų kalba projektas sustojo S.O.S. padėtyje, reikia prisiminti išeivijos organizuotumą. Dėl šio skaudaus klausimo reikia kalbėti, reikia dėl to kelti toną, reikia rėkti.

Tuo tarpu, atrodo, Bendruomenės kultūrinių padalinių iniciatyva daug talkintų projektui. Ši iniciatyva turi pasi-reikšti finansinės pagalbos parūpinimu, dėl tam tikrų leidybos sąlygų susitarus su leideju. Ši iniciatyva ieškotų reikšmingų talkininkų - rėmėjų, kaip tai buvo padaryta, parūpinant milžiniškas lėšas (palyginamai su enciklopediniais reikalais) greitai pražūsiems šios vasaros renginiams. Koordinacinis komitetas, kurį įtrauktų susivienijimo atstovus būtų dar paveiksmas. Nesudėtingos sąlygos gali būti aptartos ir nuspręstos per trumpą laiko tarpą.

Kada lietuviškoji iš-

Nuotrauka iš surengtų ALT demonstracijų Clevelande, kuri, anot Algio Rukšėno, galėtų būti atspausdinta Soviet Life žurnale.

KLAIDA AR TENDENCIJA?

Algis Rukšėnas nepatenkintas, kad iš jo laiško, tilpusio Dirvoje liepos 28 d., išėmėme vieną pastraipą, kur teiraujasi apie vieną nuotrauką atspausdintą Dirvoje, pasiuntę Draugui atvirą laišką, aiškinamas, kad šioji jo laiško dalis buvo esminiai svarbi.

Tikrumoje, tai buvo muzika iš kitos operos, bandant mūsų keltąjį klausimą nustumti, iškeliant kitą. Tą jo laiško dalį mes ketinome atspausinti, kai tik bus surastas tos fotografijos negatyvas, ką dabar ir darome.

A. Rukšėnas rašo:

"Pagaliau, aš irgi turiu jums klausimą. Atsimenat tą fotografiją pirmame Dirvos puslapyje, kai Altas suruošė demonstraciją su žvakėmis dėl Romo Kalantos susideginimo? Ar ten nesimato viena ponė priekyje šia plakata, kur sakoma: "Soviets of Lithuania". Ta nuotrauką "be jokios cenzūros būtų galima patalpinti Soviet Life žurnale, kaip (pr) teigė savo straipsnyje apie mūsų "press release".

Gerbiamas redaktorau, ar tai klaida ar tendencija?"

Kad skaitytojai geriau žinotų apie kokią nuotrauką kalbama, viršų ją pakartojome, o žemiau iš fotografijos negatyvo išdėdinome tą detalę, dėl kurios A. Rukšėnas taip jaudinasi.

Algis Rukšėnas, kaip studijavęs žurnalistiką be abejo yra susipaži-

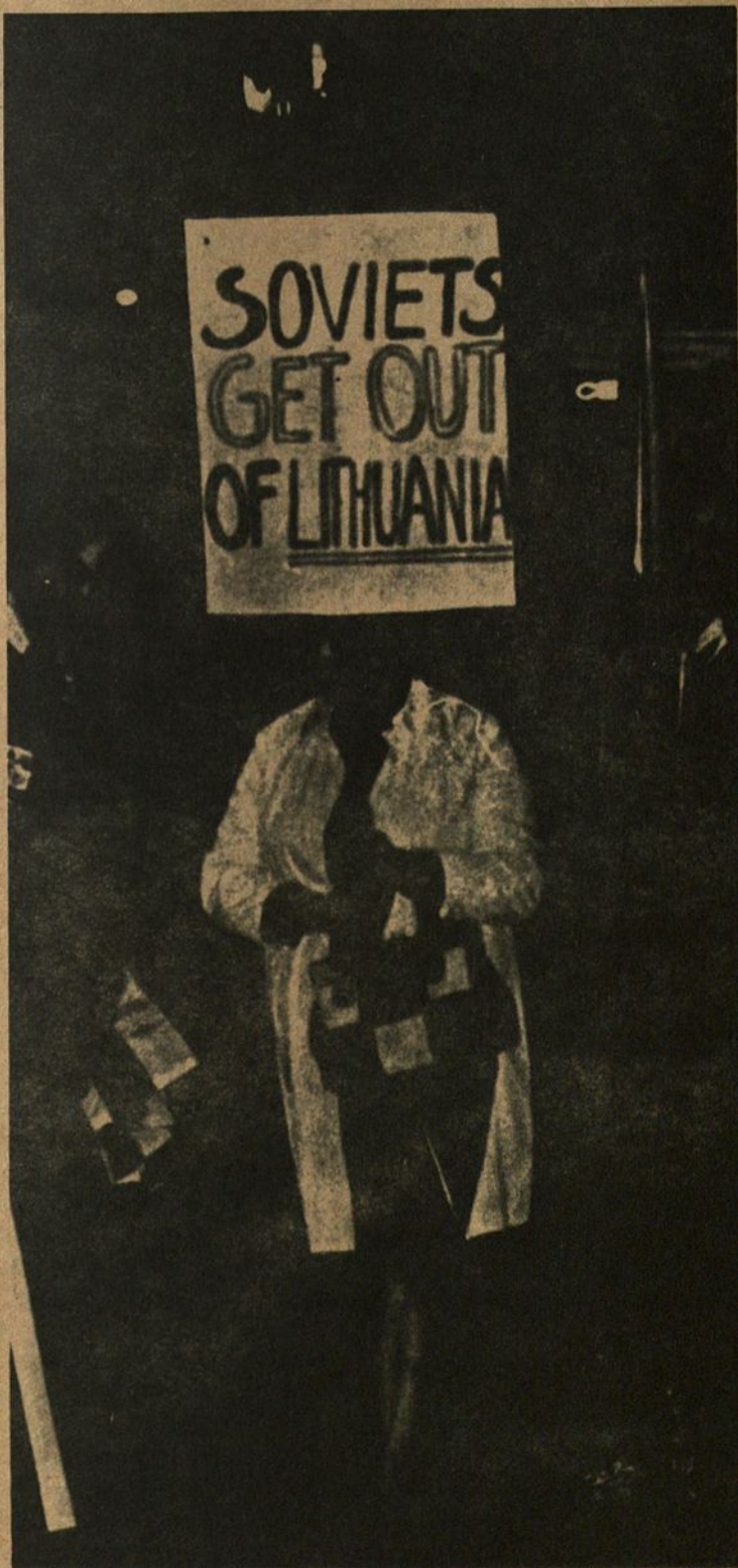
eivija Amerikoje savo asmeniškoms pramogoms, puošniems renginiams ir maldnamiams sudeda kas mėnesį dešimtis tūkstančių, net baugu patirti, kad enciklopedijos leidėjas šaukia tautiečiams S.O.S. dėl kelių tūkstančių.

Argi jau taip idėmiai į tolimą ateitį įsistebėjęs lietuvių Fondas, kad neižiūri, kas darosi aplink?

Šio skaudaus klausimo tema, visų pirma, adresuotina lietuvių Bendruomenės kultūrinės sekcijos veiksmams. Tai jų iniciatyvos sritis.

nes su spaustuvės technika ir žino, kad kartais net geriausios nuotraukos laikrašty būna panašios į "negrų mūšį nakty".

Kad nedingtų anoje nuotraukoje žmonių veidai, mūsų foto laboratorijoje aiškinant laikraščio negatyvą (Dirva spausdinama ofsetu ir jos paruošimas vyksta fotografiniu būdu) didesnis dėmesys buvo atkreiptas į žmonių veidus ir viename plakate likęs neišskus įrašas "GET OUT", nu pieštas plonesnėmis linijomis, ant plokštės neišėjo ir laikraštyje neat-sispaudė. Iš fotografijos negatyvo išdėdinę tą detalę, skaitytojai aiškiai gali matyti, kad pla-

Viršų tilpusios nuotraukos išdėdinta detalė, kur plakate aiškiai galima perskaityti "SOVIETS GET OUT OF LITHUANIA".

Kent State University News Service
Phone: 672-2727 (Code 216)

The Second World Lithuanian Youth Congress will be held at Kent State University Tuesday through Sunday (July 4-9) with 300 delegates from 13 countries.

The congress opens Tuesday evening with a performance by Grandinele, Cleveland-based Lithuanian folk group performing dances and music at 8 p.m. in University Auditorium.

The program is free and open to the public.

Grandinele has toured South America and will tour Europe this summer.

The delegates will spend the rest of the week at Beall-McDowell Hall in discussion groups with a focus on promoting international understanding among Lithuanian peoples of their common heritage.

Augustine Idzelis, a teaching fellow in geography at Kent State, will be local coordinator for the congress during its stay at Kent.

Idzelis said the delegates, all from non-Soviet bloc nations, will discuss various problems of the Lithuanian in their individual countries. "This is not a political gathering," Idzelis said.

"We will be discussing the problems of integration, cultures and moral issues. The countries represented will be from the non-Soviet bloc but our emphasis will be one of neutrality." Lithuania is one of 15 republics within the Soviet Union. It was incorporated into the U.S.S.R. in 1940.

More than 60 delegates from the United States, 30 from Canada and 30 from Australia will be among the delegates at Kent. Idzelis said delegates will be between 18-30 years of age with the majority about 21 years of age.

The Kent program is only a portion of the Congress which opened Friday, (June 30) with a drama festival in Chicago. Following sessions at Kent the delegates will spend a week in Huntsville, Ont. and then go to Toronto.

Idzelis said Kent was chosen for the congress because it has developed a sizeable library of Lithuanian works and because Lithuanian is included as one of its critical languages in the Kent language program.

Expenses for the program have been raised by donations collected throughout North America.

6/30/72

Kent Universiteto News Service pranešimo fotokopija.

kato užrašas buvo: "SOVIETS GET OUT OF LITHUANIA".

Pagaliau ir kiekvienas protingesnis žmogus galėjo dasiprotėti, kad tuščiame tarp tarp dviejų eilučių turėjo būti dar kiti žodžiai.

Tad, ponas Rukšėnai, kaip matote, čia nebuvo nei klaida, nei tendencija...

Priešingai, nukreipdamas kalbą nuo tokio pagrindinio ir mūsų nuo-

mone tikrai esminio dalyko, kaip Kent universiteto News Service pranešimo (skaitytojams prašant jį perfotografavę viršuje spausdiname), duodate progos įtarti, kad ten būta ne klaida, bet tendencija, nes iki šiai dienai dar nebuvo gautas iš Kent universiteto News Service tos informacijos atitaisymas.

Kad jūs, p. Rukšėnai, kuris buvote atsakingas už žinias teikiamas amerikiečių spaudai iš PLJK Studijų Dienų, ne sugebėjote išgauti atitaisymo, tas tik parodo, kad blogai atlikote savo pareigą ir nepateisinama dangstyti savo nepasisekimą kažkokios fotografijos blogu technišku išėjimu.

Į jūsų pastabą, kad ši mūsų nuotrauka be jokios cenzūros galėtų tilpti Soviet Life žurnale, mes mieliau p. Rukšėnai, paskolinsime jums negatyvą, jei jūs panaudodamas savo žurnalistinį patyrimą, sugebėsite tame žurnale tą nuotrauką atspausdinti.

DIRVA

ELECTRICIAN LICENSED ONLY A OR B

Factory maintenance experienced required.
1st SHIFT
All fringe benefits
UNIVERSAL GRINDING
CORP.

2200 SCRANTON RD.
CLEVELAND, OHIO
An Equal Opportunity Employer
(61-67)

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN
OR
1ST CLASS SKILLED
CINTIMATIC NUMERICAL
TAPE CONTROL
DRILL & MILLING MACHINE
OPERATOR
JIG MILL & BORING MILL
OPERATOR

Must be able to set up work from Blue Prints and Close Tolerance. Second shift openings. Steady work, excellent rates and fringes benefits.
BARTH CLEVELAND
McNEIL CORP.
12650 BROOKPARK
CLEVELAND, OHIO

Tel. 267-1950

SLAPTAS DOKUMENTAS IŠ LIETUVOS

Dar apie įvykius okupuotoje Lietuvoje

Apie Romo Kalantos laidotuves ir įvykusias demonstracijas gauta slaptu keliu daugiau žinių. Asmuo, matęs savo akimis įvykius, rašo: "Laidotuvės Romo Kalantos turėjo įvykti ketvirtadienį 16 val. (4 val. p.p. Red.) Jau nuo pirmadienio atmosfera mieste atrodė įelektrinta. Žmonės vorele traukė į miesto sodą, būriais stoviniavo apie didvyrio žuvimo vietą, slaptaimė gėles, drąsesnieji priėję padėdavo. Tačiau tuos tuoj pat civiliai apsirėngę pareigūnai nufotografuodavo. Iki vakaro gėlių prisirinkdavo geroka krūva, tačiau iš po nakties gėlės dingdavo..."

Kalanta buvo pašarvotas Panerių gatvė, Vilijampolė. Pamatyti jo kūną buvo labai sunku. Žmonių eilutė nuo durų buvo nusitęsusi per visą kvartalą. Apie duris stoviniavo krūvos žmonių. Gėlių dėti prie karsto neleido, išskyrus gimines. Sklido gandai, kad per laidotuves įvyks jaunimo demonstracija.

Ketvirtadienį 14 (2) val. nuėjau į miesto sodą, padėjau gėles šalia kitų ir staiga išgirdau, kai žmonės, esantieji sode, pradėjo garsiai pasipiktinę pasakoti, kad esą Kalantos laidotuvių neturėsia, nes milicija jo karstą supalaukais idėjusi į milicijos mašiną ir išvežusi į nežinia kuriuos kapus. Kartu išvykę tik patys artimiausi giminės. Apie 14:30 (2:30) miesto sode žmonėse pakilo didelis sujudimas -- kažkas pasakė, kad iš Vilijampolės ateina jaunimo protesto demonstracija. Ir tikrai netrukus pasirodė glaustos gretos jaunuolių, susikabinusių po parankę. Jų buvo keletas tūkstančių. Eidami skandavo: "Laisvė Lietuvai", "Laisvę Romo tėvui", "Apgavikai". Prieš miesto sodą yra miesto vykdomasis komitetas. Minia pasuko prie jo. Skanduodama "Laisvę Romo tėvui" minia pakėlė kumščius. Iš vykd. k-to išėjo kažkoks vyras ir ragino

išsiskirstyti. Jo kalbą pertraukė klyksmas moters, kurią milicija užlaužtomis rankomis tempė į mašiną. Kažkas metė į valdžios atstovą akmenį. Tuomet puolė visus mušti rimbais. Eisena pasuko į miesto sodą. Miesto sode ties žuvimo vieta ant suolo užsilipo aukštas jaunuolis ir pradėjo sakyti kalbą, kad Lietuvapavergtas, kad jaunimas priva-las kovoti su engėjais ir t.t. Jo akys degė, žodžiai buvo karšti, balsas galingas ir uždegantis. Aš, jau pagyvenęs žmogus, klausydamas jo iš susijaudinimo pradėjau virpėti, o akys pasruvo ašarom. Aš su pratau, kad Lietuva dar nežuvo. Štai mūsų atžalos galingos, drąsios, mylinčios tėvynę ir pasirušusios dėl jos pasiaukoti. Pir pimo jaunuolio kalbėjo antras, trečias. Iš šonų juos fotografavo...

Staiga minia subangavo. Atsiradusi milicija pradėjo iš eilės mušti su "bananais". Jaunuoliai nebėgo, o apsiskukę vieningai pradėjo vyti milicininkus. Laisvės alėjoje susirikiavo į darnias eiles ir, skanduodami tuos pačius šūkius, nužygiavo link milicijos valdybos. Ties įgulos bažnyčia didžiulis būrys milicijos jiems uztvėrė kelią. Tuomet jie sustojo. Kaž kuris jaunuolis vikriai užsikorė ant bažnyčios kolonos ir iškėlė trispalvę Lietuvos vėliavą, mūsų brangią nepriklausomybės vėliavą. Ore nuskambėjo "Lietuva, tėvyne mūsų tu didvyrių žeme!" Tačiau Lietuvos himno baigti negalėjo. Milicija, staigiu žiedu apsupusi jaunuolius, pradėjo gaudyti demonstracijos vadeivas ir daugumą iš jų ten sugaudė. Eisena, lydima besidaužančių milicininkų grįžo prie miesto sodo, tačiau iš čia juos vėl "bananais" išvaikė.

Penktadienį jau nuo pat ryto miesto sodas buvo pilnas žmonių. Milicija nemušė, tačiau neleido stovėti vietoj. Žmonės ėjo susispaudę ratu. 16 val. (4) milicija pradėjo žmones varyti iš miesto sodo.

Žmonės rinkosi gatvė. Tuomet milicija pradėjo mušti "bananais". Mušė visus iš eilės, net ir tuos, kurie demonstracijoj nedalyvavo. O sau sėdėjo Laisvės alėjos vidury ant suoliuko. O mušti jie turėjo kuo, nes "bananus", pasirodo, jie buvo surinkę iš visos Lietuvos, o "Inkaro" fabrikui buvo duotas staigus užsakymas pagaminti 1000 "bananų"...

Į Laisvės alėją privaziavo kareivių pilnos mašinos ginkluotų automatais, prie šono dujų raketos, ant galvų šalmai, kurie jiems praverė, nes jaunimas jau turėjo akmenų ir negailėjo jų priešams. Pasi-girdo greitosios pagalbos mašinų signalai. Su žvėrėjęs milicija ir kareiviai iš NKVD tą dieną sužeidė šimtus jaunuolių. Jaunuolio lavonas Mickevičiaus g-vėje gulėjo net iki vidurnakčio. Gale Laisvės alėjos gulėjo apie 12 metų vaikas, kuriam iš burnos sruvo kraujas. Krautuvėn įnešta senyva moteris, gavusi nuo milicininko į galvą smūgį, prarado sąmonę. Žmonės paprašė milicijos leisti iškviesti greitąją, bet atsakymą gavo: tegul dvesia.

Ypač miliciją erzino ilgaplaukiai jaunuoliai. Mačiau, kaip nutvėrę merginą už ilgų plaukų vilko žemė. Jaunuolius spardydami grūdė į mašiną ir vežė ir vežė. Galų gale iš Laisvės al. išvarė visus žmones, niekam neleido, net ten

gyvenantiems, grįžti namo. Žmonės rinkosi šalutinėse gatvėse. Juos ten gaudė ir grūdė spardydami į Laisvės al. stovinčias mašinas. Paskui dar įlipę patys vidun, užsidarę duris, suimtuosius viduj mušė. Sklido baisus klyksmas.

Vakare vienur kitur kilo gaisrai. Uždegti buvo teismo rūmai, bankas, filharmonija ir dar keli namai. Ties Daukanto g-vė sudegė milicijos motociklas, vitrinų stiklai buvo išdaugyti akmenimis. Majakovskio gatvėje gulėjo negyvas milicininkas, supeiliu persmeigta krūtine. Daugelis milicininkų gulėjo sužeisti ligoninėse. Bet daug daugiau žmonių gulėjo namuose sužeisti, net bijodami prisipažinti, kad yra sužeisti.

Dar šeštadienį ir sekmdienį grupavosi žmonės gatvėse, tačiau čia pat atsiradavo milicija ir grūdavo į mašinas. Žmonės buvo suimdinėjami masiškai. Juos milic. mašinose po trumpo tardymo gabendavo į Vilniaus kalėjimą, o kitus, kurie jiems atrodėdavo mažiau nusikaltę, suvarydavo į mil. v-bos kėlmą ir ten, padaužę su "bananais", paleisdavo namo. Jaunuolius nukirpdavo plikai. Net ir kai kurias merginas nukirpo.

Romo Kalantos kapas yra Romainių (?) kapinėse, nuošaliausioj vietoj, prie krūmų ir daubos. Kalba žmonės, kad tuose krūmuose ilgai budėjo milicija".

(DRAUGAS, rugp. 2.)

J. GRAUDA

Kampučių stoka

Norime kalbėti apie kampučius. Apie kokius kampučius? paklaus skaitytojas.

Apie kampučius, kurių stokoja tarybinis fotografas, apie kampučius, kurie pritvirtina foto nuotraukas fotoalbumuose.

Kampučių stokos problema iškilo spontaniškai, bet nebuvo spontaniškai išspręsta. Kaip kadaise vienas šaunus poetas ieškojo paprastos vinies rėmams kabinti ant sienos, vienas atkaklus fotografas išlandžiojo visas Vilniaus krautuves ir nerado fotokampučių. Fotografo vardas: R. Kavaliauskas.

Fotografas taip įdūko, kad ėmė ir brūkstelėjo spaudai laišką.

Laiškas buvo toks:

"Gerb. redakcija! Pastaruoju metu viena smulkmena mūsųose tapo gana rimta problema: kaip pritvirtinti fotonuotraukas albumuose? Nežinia kodėl patys paprasčiausi kampučiai nuotraukoms klijuoti tapo retenybė. Ar ne pats laikas aprūpinti pirkėją šia preke, be kurios albumas tampa niekam nereikalingu daiktu".

R. Kavaliauskas visiškai teisus. Gera vestuvinė nuotrauka, liudijanti reikšmingą įvykį, savo verte lygi dokumento vertei, mėtosi neįklijuota albumu! Santuoka tampa trapi, kaip trapus išlikimas į albumą neįtvirtintos nuotraukos. Kampučiai pasidaro didžiulės reikšmės objektu.

Kodėl partija ir vyriausybė ignoruoja kampučių stokos problemą. Ta problema lygiai svarbi kaip grūdų pirkimo iš Kanados ir Amerikos reikalas. Jeigu kapitalistiniai grūdai gelbsti tarybiniam piliečiui gintis nuo bado, kapitalistiniai fotokampučiai gelbėtų tarybiniam piliečiui įtvirtinti fotoalbumą gyvybinės reikšmės nuotraukas. Kodėl sandėryje dėl kapitalistinių grūdų pirkimo neįrašyti reikalavimo, prie kiekvieno grūdų svoro pridėti pakelį kampučių.

Kanada ir Amerika neturi kur dėti tuos kampučius. Tarybinis pilietis ieško jų juodoje rinkoje.

Kampučių problema gili socialinė problema. Ar nelaikas ir išeivijai, įskaitant ir pažangią išeiviją, užverstai kapitalistiniais kampučiais savo mylimą kraštą?

matyti tragiška tikinčiojo žmogaus padėtis), kaip sekėsi sugriauti tikėjimą "tikybininko" sieloje. "Sekite individus", ragina žurnalas, "nesitenkinkite bendrybėmis!"

Be šito ryškaus A. Sinkevičiaus palinkimo į pilnavidurio propagandininko amatą, jis buvo (gal ir yra) aktyvus "Ryšių su užsienio lietuvių komiteto" darbuotojas. Tad A. Sinkevičius užsiangažavo kovoti su (bolševikinis) žargonais "vaduotojais". Jis nėra neutralus patriotinės išeivijos atžvilgiu, bet kvilinginės valdžios agentas. Ir iš šių A. Sinkevičiaus užsiangažavimų nesunku atspėti jo pareigas Amerikoje. Lengva atrasti jo ryšius su pakvaišusiųjų "pažangiečių" senųjų kolonija. Permatoma jo pozicija, atsisukus į patriotinę išeiviją.

Jis dirba prie Jungtinių Tautų. Toks oficialus pareigų pavadinimas. Čia jis atvyko su savo žmona Zinaida Katiūte.

Be abejo Apolinaras Sinkevičius jau gana familiariškas su įvairiomis išeivijos problemomis, gal būtų įsisąmonino, kodėl tebeegzistuoja kovų dėl Lietuvos laisvės problema. Laisvame užsienyje Sinkevičiui lengva visapusiškai pažinti Lietuvos okupacijos tragediją, prievartinį Lietuvos gyventojų perdirbimą į beveidę sovietinę masę...

Jeigu jis turi pakankamą intelektualinį ir gyvenimo tiesai imlų palinkimą, jis turėtų kitaip, kaip Laurinčiukas reaguoti į savo užsieninę komandiruotę. Iš tolo lengviau analizuoti "Žinijos" organizaciją ir generolo Karvelio cirko palapinę.

Newyorkietis

laiškai Dirvai

LAURINČIUKO PAKAITALAS

Kelioliką metų gyvenau prie New Yorko Albertas Laurinčiukas. Ilgesnį laiką redagavęs "Komjaunimo Tiesą", pramokęs anglų kalbos, jis buvo komandiruotas Amerikon. Čia jis sekė išeivių gyvenimą, stebėjo jų veiklą. Grįžęs Vilniui, jis gavo reikšmingą "paaukštinimą" -- paskirtas redaguoti kompartijos organą "Tiesą". Laurinčiukas išleido propagandinę knygutę "Trečioji dolerio pusė", kurioje dergia amerikinio gyvenimo būdą.

Nuo pereinamųjų metų sausio mėn. Laurinčiuko vieton paskirtas jaunas, 1937 metais gimęs Apolinaras Sinkevičius. Jis, tad, turi teikti žinių iš išeivių gyvenimo, stebėti iš arti lietuvišką patriotinę išeiviją, talkinti veikloje "pažangiesiems" lietuviams. Jis yra, tam tikra prasme, partinės viršūnėlės ryšininkas su "pažangiaisiais".

Apolinaras Sinkevičius ne nuo dabar pažįsta Amerikos gyvenimą. Jis pažįsta tą gyvenimą taip, kaip turi būti tas gyvenimas komentuojamas per bolševikinę televiziją. Mat Vilniuje A. Sinkevičius pasakojo apie savo kelio-

nes Pietų Amerikos kraštuose, nevengdamas minėti ir JAV.

Jis aktyviai reikšėsi "Žinijos" draugijos darbuotoje. "Žinija" yra propagandinė organizacija, kurios paskirtis: bekompromisinė kova su "tikybininkų" prietarais. Tai yra kovojanti ateistinė organizacija, kovojanti už "tarybinę moralę", už tarybinius dorovinius dėsnius". Organizacija yra tiesioginė kompartijos kontrolė, iš partijos propagandos sekcijos gaunanti nurodymus, kurių gimdymo vieta -- Maskva.

A. Sinkevičius buvo ir žurnalo "Laikas ir įvykiai" redakcinės kolegijos narys. Tas žurnalas yra Lietuvos KP Centro komiteto propagandos ir agitacijos skyriaus organas. Žurnalas yra ypatingai kietas komunistinės brutalios propagandos įrankis. Ateizmas sudaro jo branduolį. Kova prieš religiją -- pirmas siekis.

Šiame žurnale nuolat pilna begėdiškų instrukcijų, kaip susekti "tikybininką", kaip bedieviai vaikai privalą sekti savo tėvus ir mokyti juos ateizmo. Žurnalas duoda pavyzdžius (iš jų

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER SAVO ATOSTOGAS
CAPE COD - OSTERVILLE

KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS
PLIAŽA — GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE

JANSONŲ VASARVIETĖS

VILOJE

'AUDRONĖ'

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros pliažas (7 min. pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

Atidaroma vasarą, nuo BIRŽELIO 24 d. iki RUGSĖJO 15 d. ir jau DABAR priimami užsūkimai.

Kreiptis tiesiai į vilą AUDRONĖ adresu: JANSONAS — AUDRONĖ, P. O. Box 424, OSTERVILLE, MASS. 02655. Tel. (Area 617) 428-8425.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žalumynuos paskendusią lietuvišką pajūrio vilą.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRY S MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

KŪRYBA IR MOKSLAS

KELI BRĖŽIAI APIE VYTAUTĄ ALANTĄ

Stepas Vykintas

Esu nusikaltęs ir Sukaktuvininkui, ir skaitytojams. Mea culpa... Pavėlavau sėstis prie rašomosios mašinėlės ir parašyti apie nuopeiningą bendratautietį ir rašytoją Vytautą Alantą, kuris š. m. birželio 18 d. atšventė 70 m. sukaktuves. Bet nuvalkiotas lietuviškas priežodis sako: geriau vėliau, negu niekad...

Tur būt, ne visiems skaitytojams yra žinoma, kad Vytautas Alantas jaunatvėje kitaip vadinosi. Jo tėvas Adomas Jakševičius buvo smulkus verslininkas, krautuvininkas, vėliau pasidaręs stambus ūkininkas, dvaro centro savininkas. Abu tėvai (motina Agnieška Kurlenskaitė) pasižymėjo nepaprastu veržlumu ir darbštumu. Be abejo, kaip kaimiečiai, jie buvo dideli lietuviškų tradicijų gerbėjai ir puoselėtojai. Tai ir visi keturi vaikai iš tėvų paveldėjo veržlumą ir mokslą į pažangą. Tai ir abu vyrai: Vytautas ir Algirdas iškilo mūsų kultūriname gyvenime kaip du meteorai. Didžiai gaila, kad Algirdas, pasireiškęs kaip talentingas artistas ir režisierius, pačioje jaunystėje ligos buvopakirstas. Gal todėl brolis Vytautas ir už jį atidirbo mūsų tautai.

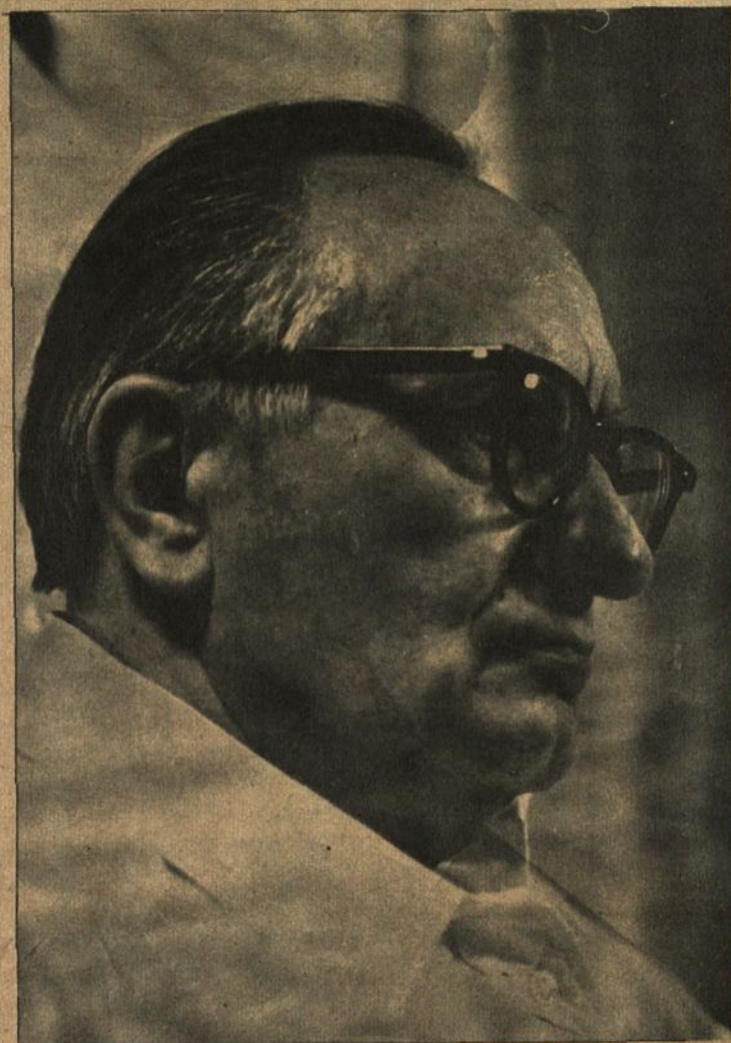
Tie, kurie rašėme spaudoje ar dalyvavo me literatūriniame gyvenime, visi mes jaunystėje rinkomės visokių slapyvardžius. Tai buvo gal aušrininkų ir varpininkų palikimas, kad mes iš jų paveldėjome aistrą slapyvardžiai. Gal tai buvo ir mada, gal ir nedrąsa, bet faktas, jog buvome šimtaslapyvardžiai.

Alantas pradėjo rašyti 1921 m. korespondencijas. Pirmąją korespondenciją "Trimite" pasirašė Vytės Slapyvardžiu. Vėliau jis ėmė rašyti ir eilėraščius. O kas jų nerašė jaunatvėje? Jo eilėraščių rinkinys "Amžini laužai" buvo pasirašyti Vitolio Svajonio slapyvardžiu. Tačiau Alanto slapyvardį jis pasirinko, būdamas Plungės gimnazijos lietuvių kalbos ir literatūros mokytoju, kai kartą, valgydamas pietus su kitais mokytojais, išgirdo iš kolegų upelio Alanto vardą. Šis vardas rašytojui patiko, ir jis jį pasirinko ne tik slapyvardžiu, bet ir tikrąja pavarde.

Vytautas Alantas suvėlo nepriklausomybės laikais. Jis išėjo į patriotinę mokyklą, kurią galime pavadinti savanorių - kūrėjų mokykla. Ir jis, septyniolikos metų jaunuolis, buvo metęs gimnaziją ir įsto-

jęs į kariuomenę savanoriu. Išvijus iš Lietuvos bolševikus, jis grįžo į Šiaulių gimnaziją, kurią sėkmingai baigęs, iš pradžių studijavo lietuvių ir prancūzų literatūrą Kaune pas M. Biržišką ir V. Dubą, lie-

mų išieškojimu ir apipavidalinimu. Tur būt, nelabai apsiriksiu, jei pasakysiu, kad rašytojas Oskaras Wilde ir skulptorius Praksitelis buvo didžiausi mano stiliaus formuotojai". (Iš privataus laiško).

Sukaktuvininkas rašytojas Vytautas Alantas, kurio naują romaną "Šventaragis" Vilties leidykla baigia spausdinti ir knyga pasirodys rugsėjo pabaigoje.

A. Noraus-Naruševičiaus nuotr.

tuvių kalbą pas K. Būgą, o vėliau Montpellier, Prancūzijoje, meno istoriją, Europos istoriją, psichologiją ir kt. Montpellier universitetą jis baigė Licencie es Lettres titulu. Taigi, Vyt. Alantas apsišarvojo gausiomis literatūros, meno ir filosofijos žiniomis ir atėjo į mūsų literatūrą kaip brandus kūrėjas.

Apie savo literatūrinį subrendimą štai kaip pats Sukaktuvininkas kalba: "Studijuodamas Prancūzijoje, daug skaičiau prancūzų autorių, bet itin man padarė didelį įspūdį anglas Oskaras Wilde (Oskaras Ualdas). Žavėjo mane jo paradoksinės meno teorijos, jo estetika ir spindintis stilius. Jo romano "Doriano Grejaus portretas" dar ir šiandien tebėra gyvas mano atmintyje. Išverčiau tada jo vieno veiksmo prancūziškai parašytą dramą veikalą "Salomėja", kuris buvo išspausdintas "Vaire", rodos, 1928 m. Wildes kūrybos įtaka, man rodos labiausiai turėjo atspindėti manopirmame novelių rinkinyje "Artisto širdis" (1930). Taip pat neišdildomo įspūdžio padarė graikų skulptūros istorijos studijos... Ypačiai mane sužavėjo Praksitelio gaidynės skulptūra su savo harmonija, pusiausvyra, bei rūpestingų for-

Vytauto Alanto kūryba yra daugiašakė: jis ir žurnalistas, ir romanistas, ir novelistas, ir dramaturgas. Gerai žinome, kad Lietuvoje buvo, yra ir bus sunku išgyventi iš literatūros ar žurnalistikos. Todėl ir Vyt. Alantas, baigęs aukštuosius mokslus, nuėjo į ELTĄ kaip prancūzų skyriaus redaktorių, vėliau penkeris metus dirbo kaip "Lietuvos Aido" vyriausias redaktorių, nacių okupacijos metais buvo Vilniaus teatro direktorius. Administracinės pareigos, okupacijos, ilgametis darbas Fordo fabrikuose Amerikoje daug nuostolių padarė mūsų literatūrai, atimdamas iš Sukaktuvininko daug energijos ir laiko. Tačiau Sukaktuvininkas niekad nepalūžo kaip rašytojas ir rado išeitį net sunkiausioje gyvenimo valandose. Jis, atrodo, JAV pasirinko paprasto darbininko duoną vien dėl to, kad turėtų daugiau laiko galvoti ir planuoti literatūriniam kūrimams. Net sunkiausiomis darbininko sąlygomis jis sukūrė daugiausia kūrybinių, gyvendamas JAV.

Kaip žurnalistas, Vyt. Alantas labiausiai pasireiškė, būdamas "Lietuvos Aido" vyriausiu redaktoriumi. Jis perėmė iš Igno Šeiniaus "LA" su 8,000 prenu-

MŪSŲ IŠEIVIJOS PALIKIMO IEŠKANT

1. Žuvęs pirmasis leidinys

Jonas Pranas Palukaitis

Kiek pasigilinus įankstyvuosius lietuvių spaudos pėdsakus išeivijoje - praktiškai Jungtinėse Amerikos Valstybėse, nes čia be kokia lietuvių išeivių veikla prasidėjo -- iškyla neišspręstas klausimas: kuo išeivija pradėjo savo spaudos barus -- knyga ar laikraščiu? Paviršutiniškai žvilgtelėjus, reikals turėtų būti labai aiškus: yra dokumentuota Gazieta Lietuviszka 1879 metais New Yorke ir A. Zaico Historyja Septiniu Mokitoju 1880 metais Chicagoje, taigi, pirma laikraštis, vėliau knyga. Bet istorinės tikrovės būta kiek vingiuotė.

Bene 1871 metais su ki-

meratorių, o paliko 1939 m. "LA" su 24,000. Buvo jo sugalvotos ir leidžiamos net 3 "LA" laidos: rytinė, dieninė ir popietinė. Tuo metu jis parašė gausybę publicistinių straipsnių, kurių dalį paskelbė knygoje "Žygiuojanti tauta" (1939).

Kaip rašytojas V. Alantas yra sukūręs 4 romanus: "Pragaro po švaistes", "Tarp dviejų gyvenimų", "Amžinąjį Lietuvį" ir "Šventaragį", 5 novelių rinkinius, 13 draminių veikalų: pjesių, komedijų ir dramų, 2 biografinius veikalus ir 1 publicistikos knygą. Taigi, savo veiklą gausumu Vyt. Alantas atstato šalia S. Daukanto, M. Valančiaus ir Tumo-Vaižganto.

Tačiau ne kiekybė, o kokybė nulemia rašytojo vietą literatūros istorijoje. Juk, pvz., negalima palyginti S. Daukanto "Instrukcijos girininkams" ar M. Valančiaus "Davatų knygą" su Vyt. Alanto "Tarp dviejų gyvenimų" ar kuriuo kitu kūrinio. Tik gal galima būtų kalbėti apie "Pragiedrulių" ir "Amžinojo Lietuvos" lygiagretybę ar pralenkimą. Mano nuomone, Vyt. Alantas mūsų literatūroje užims vietą šalia rašytojų akademikų: ro mano srityje šalia Vyt. Mykolaičio - Putino ir dramaturgijos -- šalia Balio Sruogos. Tremtyje jis konkuruoja su V. Ramonu ir Katiliškiu, tačiau pastarieji du ne spėja su Vyt. Alantu bėgti kūrybingumo lenktynėse.

Baigdamas šią trumpą apybraižikę, norėčiau iš širdies palinkėti Sukaktuvininkui ilgiausių ir kūrybingų metų! Be abejo, geros sveikatos ir ištvermės sunkiausiomis tremties dienomis taip pat kiekvienam lietuviui reikia, o nemažiau ir kūrėjui, šiuo atveju Sukaktuvininkui!

tais ankstyvaisiais lietuvišiais ateiviais į "Šamukus" (Shamokin, Pa.) atvyko buvęs mokytojas Mikas Tvarauskas (rašėsi Twarowski, bet pagal kun. J. Žilių: "tikriaus Navickas"). Susitapęs kelerių metų uždarbi ūkiuose, jis 1873-74 metų sąvartoje išigijo pagrindinius spaustuvės reikmenis ir pradėjo ieškoti skaitytojų planuojamam leisti laikraščiui. Kai prenumeratorių pakankamai nesusirado, jis nusprendė paruošti ir išleisti žodyną, vardu Tlumoczius arba Slownikas Angielckaj - Lietuviszka ir Lietuviszka - Angielckas. Darbą įpusėjęs, jis 1875 metais atspaudė atsišaukimą Mielie Broj, kviesdamas ruošiamą žodyną užsisakyti. Tas atsišaukimas - kvieslys yra įprastas laikyti pirmuoju lietuvių spaudiniu išeivijoje.

Tvarausko žodynas nepasirodė: tų metų gale gaisras sunaikino spaustuvę ir jau baigiamą ar tik įpusėtą atspausinti knygą. Tvarauskas persikėlė į New Yorką ir, padirbėjęs kelerius metus fabrikuose, vėl išigijo spaustuvėlę, iš kurios 1879 metais ir išėjo pirmasis lietuvių išeivių laikraštis Gazieta Lietuviszka.

Pagrindinis laikraščio bendradarbis ir gal net iš dalies leidėjas buvo vienos pranciškonų šeimos vienuolis Augustinas Zaicas (rašėsi Zeytz). Laikraščiu nepajėgiant prasimušti, jis netrukus išvyko į Vakarus, ieškodamas galimybių vienuolynui kurti. Ten, Chicagoje, kur tomis dienomis lietuvių veik dar negyvenata, jis 1880 metais lenko Dynewicz spaustuvėje atspaudė savo vertimą Historyja Septiniu Mokitoju. Tas 138 psl. leidinys yra pirmoji žinoma lietuvių išeivių knyga, vėliau pakartota dar penkiomis laidomis. Beje, tais pat metais toje pačioje spaustuvėje A. Zaicas atspaudė ir kitą vertimą Graži Historia apie Kantriwa Helena, 59 psl.

Ar tikrai tai būta pirmųjų lietuvių išeivių leidinių?

1896 vasarą Garso Amerikos Lietuvių redakcija kažkur surado lietuvių kalba spausdintą lapelį, nurodantį spausdinimo vietą ir datą: miesto Shenandoah lietuvių parapija, 1874 metai.

GIESMĖ

„Wicazpaties sawo szaukuosai,
Rankas kiadams jau meldziuosai.
Wysus wargus sawo tamuj
Apsakau Diuwuj sawamuj
Wos ka Dwasia jauzeju sawim,
Regi Tu Pon gieraj manim.
Jogaszbe jokios kaltibos,
Kienziu szytokies szukibes
Kur tyk mano biedna mato.
Wisur zobangus uzstato.
Kajrej ir diasznoj ziuriu,
Prietelaus niekur ne turiu.

Izbogt ner kur ne an kielu,
Pilna wisur niaprietelu.
Tu Pone tyk Maloniugas,
Szaukin trenas ne lajmingas.
Tu nodieja tarp giwuj,
Dalis mano tarp szwetuju.
Izgirsk mano wajtoima,
Pasigajlek suspaudimo,
Izstrauk iz ranku bajsiuju,
Nieprietelu prakiakietju.
Gialbek Pone tarnu sawo.
Kad paziezia mija la tawo.
Tada wiernieje izwidia
Dziungsis, ir duos garbia didia.
Amen.

Szyta Giesme ira izdrukawota
Amerykoje, miesto Shenandoah
Parafioj Lietuviszkoje.
Diena 30 Kwietniaas.
Miatuose 1874.

Šioji šv. Kazimiero vardo parapija "Šenadorije" buvo pirmoji susiorganizavusi lietuvių religinę bendruomenę išeivijoje, kai kurių šaltinių teigimu, įkurta 1871 metais, nors eilė duomenų verčia tikėti, kad tai bus įvykę truputį vėliau. Kaip ten bebūtų, parapijiečiai, visi lietuviai, 1874 metais pradėjo statyti bažnytelę. Aukcas renkant, penkinę davę ir vienas lenkas. Vyt. Širvydas (monografija "J.O. Širvydas", 1941) teigia, kad dėl tų penkių dolerių lietuviai po trejų metų parapiją ir praradę, nes klebonas kun. Andrius Strupinskas "nuolaidžiaudamas" todėl ją ir įregistravęs teisme bei vyskupijoje "Polish" vardu; tuo pasinaudodami, vėliau susismelkę lenkai kun. A. Strupinską "iškalbėjo iš parapijos" (vyskupas jį suspensavo "dėl žmonių kalbų") jo vieton buvo atsiųstas lenkas, ne žodžio nemo-kas lietuviškai. Todėl šiandien pirmąją lietuvių parapiją išeivijoje dokumentuojama veik penkiolika metų vėliau (iškirsi Pittston, Pa., parapija).

Garso Amerikos Lietuvių redakcijos rastasis lapelis, sprendžiant iš jame atspausintos vienos pilnos giesmės ir kitos dainos pabaigos, turėjo būti pora puslapių iš didesnio leidinio, gal dainynėlio ar panašios knygelės, nežinomos apimties, gal kartais tik 4 psl. sąlankos, nes puslapių numeracija neminima.

Garso Amerikos Lietuvių redakcija 1896 liepos 8 numerį parodžiu, nieko nepakeisdama, per spausdino pilnosios giesmės tekstą (žūr. fotostatinę kopiją) ir atsišaukė į skaitytojus:

Atkreipiame skaitytojų atydą ant perspaudytos sziane numerije "Giesmės", kuri atspaudita buvo mūsų mieste (Shenandoah'e) pirm 22 metų. Perspaudinome ją nieko nepermainę, užlaikydami pagal klaidas.

Mes turime tik vieną lapą popieros, ant kurios atspaudita ta giesmė ir da kitos dainos už baiga yra. Matyt, jog Sze-

(Nukelta į 6 psl.)

LIETUVIŠKOJO GYVENIMO NUOTAIKOS

EMILJA ČEKIENĖ

TIK 52 KNYGOS

PLJK kai kurie kalbėtojai pageidavo anglų kalbos skyrių mūsų spaudoje palengvinti tiems, kurie nebesupranta lietuviškai, bet dar įdomiausi savotaisiais darbais bei reikalais.

Ar tikrai tas būtų naudinga? Juk turime ir angliškai leidžiamų žurnalų, bet geriausia gal būtų tokiems "Lietuvių Dienos", kur yra abiem kalbom ir neilgi aprašymai, kaip kad skaitant anglišką tekstą beveik neišvengiamai pažvelgsi ir lietuviškai.

MŪSŲ IŠEIVIJOS
PALIKIMO IEŠKANT

(Atkelta iš 5 psl.)

nadorije jau pirm 20 metų buta rupinansziųsių apie savo kalbą vyrų ir iszdavinėta szitą prigimtoje kalboje laikas nuo laiko.

Jeigu kurs isz mūsų skaitytojų dažinotų kur esant aną knigėlę atspauditą Szenadorije 1874 m., tai butumėme jam dėkingi už pridavimą žinios apie tai ir i mūsų spaustuve.

Tai prigul prie mūsų naujokynės istorijos".

Kieno šis atsišaukimas, rodąs susirūpinimą "mūsų naujokynės istorija", yra rašytas, sunku pasakyti, nes tą vasarą keitėsi laikraščio leidėjų sąstatas ir redaktoriai. Tiesa, yra rašoma: "nuo 24 nr. redagavo kun. V. Matulaitis", bet kuri data sietina su 24-tu numeriu? Tą vasarą G.A.L. buvo keliems mėnesiams pertraukęs laikraščio numeravimą. Kodėl? Spėju, kad priežastis galėjusi būti labai paprasta: metų pradžioje suvėlinęs kelis numerius, G.A.L. atsiliko nuo konkurentų ir, vengdamas skaitytojų priekaištų, numeraciją visai išmetė, težymėdamas vien datą. Kai rugpjūčio 15 numeracija vėl buvo grąžinta, jau žymėtas bėgamosios savaitės, ne eilinis laikraščio numeris...

Bet greičiau tą susirūpinimą "mūsų naujokynės istorija" bus reiškęs ne tuometinis G.A.L. redaktorius, o kun. A. Milukas, tą pavasarį baigęs vietos kunigų seminariją ir, kaip atrodo, jau stipriai talkininkavęs laikraščiui, prieš netrukus perimdamas jį redaguoti. Tai tvirtintų visa vėlesnioji kun. A. Miluko veikla.

Tačiau atsišaukimas bus likęs be vaisių: tas 1874 metų leidinys, anksčiau už M. Tvarausko atsišaukimą - kvieslį, todėl laikytinas lietuvių spaudoje išieivijoje pradininku, niekur daugiau ne minimas. O tebuvo pradžioje tik pora dešimčių metų, ir leidinio neabejotinai atspausdinta bent keli šimtai egzempliorių. Tai tik parodo, kaip greit laikas sunaikina veiklos pėdsakus, nesusirūpinus jų išlaikymu istorijai nuo pat pirmosios dienos.

(Bus daugiau)

višką. Anglų kalbą mūsų jaunimas girdi kiekviename žingsnyje, turina žodžingumą, tobulina stilių, o lietuviškai tik namie ir iš lietuviškos spaudo. Jei trūksta žodžių skaitymui, tai galima lengvai pažvelgti į žodyną, paklausti vyresnio šeimos nario. Jeigu jaunimas pradės skaityti tik nuo trumpų jam vienam įdomių žinučių, tai kas kartą tą skaitymą didins ir kol subręs jo skaitymo žodžingumas tiek praturtės, kad galės laisvai skaityti ir suprasti ne tik laikraštinių, bet ir literatūrinių stilių ir pamėgs mūsų rašytojų kūrybą.

Tačiau ką galime šiuo atveju kalbėti apie jaunimą, kad ir vyresnieji ir net pensininkai dejuoja neturi laiko skaityti. Čia jau tenka susimątyti ir tokiu dejavimu nebetikėti, nes tada kyla klausimas, kaip randa laiko patys kūrėjai net rašyti. Juk jų gyvenimo sąlygos nieku nesiskiria nuo kitų, o dažnu atveju net blogesnės ir vis dėlto lietuviškų knygų nestokojame, bet labai pasigendame skaitytojo.

Kalbant apie laiko stoką pravartu pagalvoti, kiek laiko užima vienos knygos perskaitymas. labai palengva skaitant

pav., tikrai prieš miegą po valandėlę ir rankas paimant, per savaitę vieną knygą šalia kitų darbų ir planų perskaitom neįsąsąsant sau jokios prievartos. Tai per metus jau būtų perskaitytos 52 knygos. Pagal mūsų spausdinimo tiražus kiekviena naujai išleista knyga būtų bematanti išgaudoma. Mūsų išieivijos lietuviškoji knyga pajudėtų, o rašytojai, jausdami skaitytojų dėmesį dar nuoširdžiau atsiduotų kūrybai, idėtų daugiau sielos ir knygų vertė literatūriniu požiūriu dar aukščiau pakiltų, ką dabar kartais teisingai save skaitytojai priekaištuoja kūrėjams. O jaunuolis perskaitęs 52 knygas, be jokių pastangų jau sugebės puikiai kalbėti, skaityti ir net rašyti tėvų gimtąja kalba. Ir tai tik vienu metų bėgyje. Bet JAV labai praktikuojamas greito skaitymo metodas ir jaunieji su tuo yra puikiai mokyklose susipažinę.

Žinoma, atsirastų pasiteisinimų, kad jaunimui neįdomios lietuviškos knygos ir nesuprantamas turinys. Bet ir šiuo atveju yra išleidiama įvairaus turinio knygų, o jei padidėtų skaitytojo dėmesys, tai jų išleistume dar daugiau ir įvairesnių.

Maironio liuanistinė mokykla Toronte yra viena didžiausių Kanadoje ir per eilę metų priaugino jaunų šokėjų vyresnėms Toronto šokių grupėms. Nuotraukoje viena grupė šokėjų.

giau ir įvairesnių.

Pietų pertraukos metu užėinu į didžiulias JAV knygų parduotuves, kurių aplinkui tokia daugybė brangių, ištaigingų ir labai pigiomis kainomis "for sale", kur už 50 ct. gali pirkti liuksusiniai išleisti didžiulę knygą įvairių garsenybių monografijas, atsiminimus ir kitokias, bet jau anksčiau gyvenusių žmonių. Ir vienos ir kitos tų parduotuvių netrūksta pirkėjų, kaip teko pastebėti, daugiausia iš jų yra tėvai su vaikais ar be jų tariausi su pardavėjais, kokia kny-

ga būtų geriausia tokio amžiaus jaunuoliui, arba būdami kartu su jais tėvai pataria, kokią jam išsirinkti ar net keletą, kaip dovaną gimtadieniui ar mokyklos baigimo progą. Tai gražus pavyzdys, kuriuo vertėtų pasekti ir mums atsilankant į savo lietuviškus knygynus, bet juose pasiteiravus buvo vienodas liūdnas atsakymas. Geriausiai eina plokštelės, sakė lietuviškos skleidėjos, knygų ir kitų tautinių simbolių platinotojai. Matyt, kad grojimo plokštelės geriausiai eina, nes vienoje amerikiečių krautuvėje, netikėtai radau ir lietuviškų dainų plokštelių po 69 ct. Ir naujos ir gražios.

Kalbant apie lietuviškas knygas reikia prisiminti ir vyresniųjų steigtas organizacijas, kurių rūmus, kaip dažnai pasigirsta balsų, jaunoji karta neitelpa, nesupranta tų org-jų siekių ir veiklos metodų. Nežinia, ko tie jaunieji siekia, o vyresniųjų org-jų tikslai labai aiškūs. Juk visa išieivijos lietuvių kultūra stovi ant jų pagrindo. Tik jų dėka išleista daugiausia knygų, steigta eilė fondų remti vienokiems ar kitokiems reikalams, o kartu ir tam pačiam jaunimui paremti per įvai-

rius stipendijų fondus. mūsų radijo valandėles, kurių ir vadovai daugumoje yra jau iš jauniosios kartos. Visa tai atlieka narių gausumu didesnės ar mažesnės ideologinės, religinės, socialinės draugijos, komitetai ir paskiri asmenys, kurie visi kartu krauna didį lietuvių išieivijos kultūrinį kraitį, gaivina praeitį ir kelia tautinę sąmonę ateičiai šalinant svetimas įtakas.

Vienos iš jų atlieka tuos darbus vienokiu metodu kitos kitokiu būdu siekia užsibrėžtų tikslų, ko niekuomet negalėtų atlikti visi susibūrę tik po vienos vadovybės palaiminimu, kas jau būtų panašu į kitų asmenų bei susigrupavimų laisvės varžymą. Tai nebūtų jokios pažangos, nes dar negimė pasaulyje visų sričių talentas, kuris pajėgtų vertinti įvairių profesionalų atliktus darbus. Dar neteko girdėti, kad kuris nors org-jos vadovas būtų tokia kilni asmenybė, jog sugebėtų lygiai vertinti savo ir kitų org-jų atliktus darbus. Todėl juo daugiau yra dirbančių susibūrimuose įvairių vienetų, juo daugiau ir įvairesnių darbų atliekama, o garbės vainikas vistiek atitenka visai lietuvių išieivijai ir jos istorijai.

JEI JŪS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ - DOVANŲ Į LIETUVĄ IR VISAS SOVIETŲ SĄJUNGOS DALIS NAUDOKITES PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS FIRMOS PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, Inc.

(Licensed by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ISTAIGA

Tel. (212) 581-6590

(212) 581-7729

1776 Broadway, N. Y. 10019

Siuntiniai, siunčiami per mūsų firmą, paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigoje, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės; jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų.

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

Affiliated with PODAROGIFTS, INC.

Priima užsakymus butams, automobiliams, dovanų pažymėjimams, motociklams, šaldytuvams, televizijos imtuvams ir įvairioms kitoms sovietinėms prekėms, kurias galite užsakyti Lietuvoje ar USSR gyvenantiems giminėms. Papildomų žinių teiraukitės mūsų pagrindinėje įstaigoje ar bet kuriame mūsų skyriuje.

Atidaryta kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

• ALLENTOWN, PA. — 126 Tilghman Street	435-1654
• BALTIMORE, MD. — 1900 Fleet Street	342-4240
• BROOKLYN, N. Y. 11218 — 485 McDonald Avenue	467-6465
• BUFFALO, N. Y. — 701 Fillmore Avenue	895-0700
• CHICAGO, ILL. — 1241 No. Ashland Avenue	486-2818
• CHICAGO, ILL. — 1855 West 47 Street	376-6755
• CHICAGO, ILL. 60629 — 2608 West 69 St.	925-2787
• CLEVELAND, OHIO — 1028 Kenilworth Avenue	771-0696
• DETROIT, MICH. — 11601 Jos Campau Avenue	365-6780
• FARMINGDALE, N. J. — Freewood Acres, Rt. 9	363-0494
• HAMTRAMCK, MICH. — 11339 Jos Campau Avenue	365-6740
• HARTFORD, CONN. — 122-126 Hillside Avenue	249-6216
• LOS ANGELES, CALIF. — 159 So. Vermont Avenue	385-6550
• NEWARK, N. J. — 378 Market Street	642-2452
• NEW YORK, N. Y. — 78 Second Avenue	674-1540
• NEW YORK, N. Y. — 141 Second Avenue	475-7430
• PHILADELPHIA, PA. — 631 W. Girard Avenue	769-4507
• RAHWAY, N. J. — 47 East Milton Avenue	381-8800
• SOUTH RIVER, N. J. — 41 Whitehead Avenue	257-6320
• SYRACUSE, N. Y. 13204 — 515 Marcellus Street	475-9746
• TRENTON, N. J. — 1152 — Deutz Avenue	392-0306
• UTICA, N. Y. — 963 Bleeker Street	732-7476

MUMS REIKIA DAR 334
PRENUMERATORIŲ!

Ieškome 500 naujų prenumeratorių! Šia proga naujiems skaitytojams Dirvos metinė prenumerata pirmaisiais metais \$10.00, studentams, gyvenantiems prie universitetų — \$6.50.

Pavardė ir vardas

Adresas

Pavardė ir vardas

Adresas

Užsakytojo pavardė ir vardas

Adresas

P. S. Asmuo, suradęs du naujus prenumeratorius ir atsiuntęs pinigų, gauna dovanų knygą.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• **VYSK. M. VALANČIAUS** lituanistinė mokykla ir šiais metais bus Šv. Jurgio parapijos patalpose. Veiks 12 skyrių, vaikų darželis ir speciali klasė nemokantiems lietuvių kalbos. Smulkesnė informacija bus paskelbta vėliau.

PADEKA

Clevelando Kar. A. Juozapavičiaus šaulių kuopa nuoširdžiai dėkoja šauliams Mykolui ir Albinai Smelstoriams už dovaną \$54.00 vertės dvi akcijas Clevelando Lietuvių Namų statybai. Taip pat širdingai dėkojam J. Malskiui už \$10.00 auką ir V. Jokūbaičiui už \$5.00 auką.

Šaulių Valdyba

• **Paul A. Corey** paskirtas direktoriumi Ohio Department of State Personnel.

Jis yra libaniečio imigranto sūnus, visą laiką kovojęs prieš etninę diskriminaciją ir yra gerbiamas gubernatoriaus Gillingano vyriausybės narys.

Naujasis direktorius gimė 1926 m. Youngtown, Ohio ir jaunystėje buvo paliestas polio epidemijos, bet tas jam nesukludė baigti aukštąjį mokslą ir padaryti politinę karjerą.

• **Stroh's** alaus bravoran įsijungė du nauji prekybos agentai, kuriems paskirtos Indiana ir Pennsylvania rinkos, praneša spaudai vyr. pardavimo skyriaus viršininkas Leo P. Brown.

Doyle D. Gale paskirtas Indiana pardavimo supervisoriumi ir **Michael W. Gallagher** — šiaurės Pennsylvania.

DIDŽIAUSIAS IMTYNIŲ SPEKTAKLIS

Clevelandas tampa imtinių pasauliniu miestu šį šeštadienį, rugpiūčio 12 d., kai nuo 2 val. p. p. Clevelando stadione susitiks virš 50 garsiausių pasaulio imtinių dėl čempiono titulo.

Mėgstantiems imtynes, tai bus gražiausias pusketvirtos valandos spektaklis.

Bus orkestrai ir 15 tautų čempionų paradas.

Bilietai jau parduodami Public Auditorium 1220 E. 6th St., Richman's krautuvelyje 736 Euclid Ave. Bilietai po 20, 10, 8, 6 ir 4 dol.

Imtynės nebus rodomos televizijoje.

JAU KYLA LIETUVIŲ NAMAI CLEVELANDE

(Atkelta iš 1 psl.)

mūsų stiprybė!" — baigė savo žodį J. Stempužis.

Po jo sveikinimo žodį tarė Clevelando miesto meras Ralph Perk, pasidžiaugęs Clevelando lietuvių kolonijos veikumu, solidarumu, išradingumu ir apskritai savo veikla padedančia Clevelando miestui grožėti, stiprėti ir vis stipriau kultūriškai reikštis. Jo žodį minia, kaip paprastai, priėmė šiltai ir entuziastingai.

Tada, iškilnių vedėjo J. Stempužio pakviesti, meras R. Perk ir Lietuvių Namų planavimo komisijos pirmininkas inž. V. Vinclovas atidengė anksčiau minėtą kaminį akmenį, kurio pašventinimas iš tikrųjų reiškė naują žingsnį namų išbaigimo kryptimi, šventinimo ceremoniją atliko Šv. Jurgio lietuvių parapijos klebonas kun. B. Ivanauskas, trumpu žodžiu pasidžiaugęs gražiais sutartinio darbo vaisiais ir palinkėjęs bei paprašęs Aukščiausiojo palaimos visiems tiems, kurie padės šį pastatą užbaigti ir juo ateityje naudotis.

Raštu sveikino PLB pirmininkas St. Barzdukas, dėl kitų įsipareigojimų negalėjęs iškilnių metu būti Clevelande. Jo sveikinimas buvo perskaitytas susirinkusiems.

Iškilmes baigdamas, J. Stempužis miniai pristatė eilę lietuvių, dalyvaujančių šiose iškilmėse, kurie, arba patys arba savo vadovaujamų lietuviškų institucijų vardu veikdami, yra padėję savo namų įsigijimo idėją pastūmėti prie realizavimo. Jų čia neminint, nes jie vietinei lietuvių kolonijai labai gerai pažįstami ir žinomi, tenka pastebėti, kad iškilmėse dalyvavo gražus kiltataučių būrys, ypatingai miesto ir apskrities pareigūnai, daug palengvinę atlikti įvairius parengiamuosius planavimo ir statybos

darbus bei formalumus, čia išskirtinai paminėti: miesto tarybos narys J. Prince, apskr. kontrolierius G. Voinovich (juodu abu pristatyti trumpu žodžiu pasveikino iškilnių dalyvius). Be jų, dalyvavo miesto viešųjų įmonių direkt. R. Kudukis, vykd. mero asistentas V. Hyvnar, teisėjas J. De Vine, architektas M. Manders, buv. Superior Savings sekr. J. DeRighter, Ohio valst. 33 distrikto atstovas Edw. Ryder, estų, slovėnų, italų bei kitų tautybių atstovai. Iš jų gausaus dalyvavimo susidarė išpūdis, jog būsimųjų Lietuvių Namų išbaigimo laukia ne vien lietuviai, bet ir visos kitos su jais bendraujančios tautybės, siekiančios europinės kilmės žmonės daugiau susieti su šia tvarkinga ir gyvintinai malonia Clevelando miesto dalimi, kuria mes daugiau pažįstame kaip naujosios lietuvių parapijos rajoną.

Iškilmės buvo gražiai organizuotos, sklandžiai prarvestos ir paliko giliai įstrigusių jausmą, kuriuo rengėjų dovanai teikiamose višėse gretimoje kelionių biuro salėje iškilnių dalyviai tarpusavy dalijosi: kol statybos pradžios savo akimis nematėme, dažnas paabejo davome, ar įstengsime naujuosius namus pastatydinti; dabar, pamatę ir įsitikinę, kiek daug jau padaryta, suprantame, jog tikrai jų niekas kitas mums nepastatys — tik mes patys. Belieka tik paskubėti ir savo įnašą naujų, kylančių Lietuvių Namų statybai atiduoti. Ir mums atrodo, kad po šio sekmadienio iškilnių, turės gerokai pasitempti du Lithuanian Village Inc. žmonės — tai finansų komisijos vicepirm. Edvardas Stepas ir finansų sekretorius Pranas Stempužis: pirmasis naujus įnašus inkasuodamas, antrasis — nau-

Stroh's Vasaros Lobis. Vienas alaus mėgėjas kitam.

jų akcininkų pažymėjimus išrašinėdamas. A. L.

ISNUOMOJAMAS 5 kambarių butas viršuje, Neff Rd. ir La Salle. Suaugusiems. Be gyvulių. \$125.00 mėnesiui. Skambinkite tel.: 486-0400 ar 531-3341.

PARDUODAMI NAMAI

Atidarytas apžiūrėjimui namas 1-5, 17844 Brian ir Nottingham Rd., 3-levels, 3 miegamųjų, visas išklotas kilimais, didelis šeimos kambarys ir vašių kambarys. Dviejų automobilių garažas.

Naujos parapijos rajone, 3 šeimų namas: 6-6-4, gerame stovyje, Neff Rd.

GEORGE KNAUS
Real Estate

819 East 185 St.
Tel. 481-9300

Reikalingas Real Estate įstaigai parduvejas, mokantis kalbėti lietuviškai. Tel. 481-9300.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gaukite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Cipkus Realty, 31601 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

RUGPIŪČIO 27 D. ALTS-gos Clevelando skyriaus gegužinė.

RUGSEJO 16 D. Tautos šventės minėjimas ir vaidinimas "Antrasis kaimas". Rengia LB Clevelando apylinkės valdyba.

SPALIO 1 D. 4 val. LRK Moterų S-gos 36 kuopos metinė vakarienė naujosios parapijos kafiterijoje.

• Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų — investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

WANTED AT ONCE
HYDROTOLL OPERATORS
Experienced, work on die cast dies, air conditioned shop, overtime and benefits.
CUYAHOGA INDUSTRIES
17920 S. Waterloo
216-481-3040 (58-64)

NEEDS JOURNEYMEN

- Electricians
- Pipefitters
- Millwrights
- General Welders
- Machine Repairmen

Must be a graduate of a bonafide apprenticeship program or show proof of 10 years experience.

Apply hourly Employment Office.

FORD MOTOR COMPANY

Michigan Casting Center

I-75 and Gibraltar Rd.

Flat Rock, Michigan

313-782-4481, Ext. 268

An Equal Opportunity Employer

(62-65)

PETIKUS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADETUS INDĖLIUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Visiems indėliams, valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LOS ANGELES LIETUVIAI PAGERBĖ MAJR. K. LIAUDANSKĄ

Ats. majoras Kostas Liaudanskas Nepr. Lietuvos laikais.

Los Angeles ramovėnai savo buvusiam ilgamečiui pirmininkui major. Kostui Liaudanskui š.m. birželio mėn. 25 d. p. Spreinaičių restorane surengė gražų pagerbimą.

Major. Kostas Liaudanskas pirmininkavo karių veteranų "Ramovė" organizacijai net 18-ka metų. Jis taip pat buvo žinomas losangeliečiams kaip plataus masto visuomenininkas: daugelį metų yra buvęs Lietuvių bendruomenės Vakarų apygardos pirmininku, ėjęs įvairias pareigas ALT Los Angeles Skyriaus valdybose, padėjęs įsikurti ne tik ramovėnams, bet ir Los Angeles birutietėms: daug pastangų ir darbo įdėjęs kuriantis Lietuvių bendruomenės bei Lietuvių Tautiniams namams. Žodžiu, tai neišsemiamos energijos bei pareigingumo žmogus. Todėl nenuostabu, kad į šį ramovėnų beveik uždarą major. K. Liaudansko pagerbimą, prigūžėjo daugelio organizacijų atstovų, norėdami išreikšti pagarbą

bei padėką šiam taip daug šiai kolonijai nusipelnusiam asmeniui.

Šventė buvo atidaryta naujojo ramovėnų pirmininko Andriaus Mirono, kuris pasveikinęs solenizantą įteikė ramovėnų vardu dail. P. Gasparonio padarytą skulptūrą, o savo ir žmonos vardu -- jo išleistą knygą.

Tolimesnei programai vesti buvo pakviestas ramovėnas Vladas Šimoliūnas. Pirmąjį sveikinimo žodį tarė general. garbės konsulas dr. J. Bielskis (o taip pat ir čia buvusios ponios vardu). Savo sveikinimuose Konsulas labai vertino major. Kosto Liaudansko nuveiktus darbus, linkėdamas ir kitiems pasimokyti, kaip reikia dirbti mūsų pavergtos Tėvynės labui. Po to ėjo kiti sveikinimai: ALT Los Angeles pirmininko Vytauto Čekanausko, Los Angeles Bendruomenės pirmininko Kazimiero Prišmanto, iš Santa Monicos -- p. A. Devenienės, Lietuvių Dienų Leidyklos bei Lietuvių Bendruomenės Namų

vardu -- Antano Skiriaus, Lietuvių Tautinės Sąjungos bei Tautinių Namų vardu -- Antano Mažeikos; Los Angeles birutiečių vardu -- Janinos Radvienienės, Teisininkų draugijos vardu -- Stasio Paltaus ir medžiotojų-mešker. vardu A. Sulco.

Dauguma linkėjimų buvo surišti ir sudovanelės įteikimu. Vėliau, pats solenizantas trumpu žodžiu, giliai sujaudintas, padėkojo visiems už linkėjimus bei atsilankymą.

Pasibaigus oficialiai daliai, ramovėnų pirmininkas A. Mironas paskaitė iš savo kūrybos patriotišką eiliuotą apyskaitę-baladę, kuri labai atitiko šio minėjimo nuotaikai. (v.m.)

NEOLITHUANŲ DĖMESIUI

Šiais metais lapkričio 11 d. sueina 50 metų nuo Korpl. Neo-Lithuania įsisteigimo. Prie Vyr. Valdybos sudarytoji spaudos komisija savo laiku visai eilei kolegų pasiuntė temas prašydama ką nors parašyti ir iki rugpjūčio mėn. 1 d. atsiųsti. Kai kurie kolegos-ės dar neatsiuntė, todėl prašyčiau kaip galint greičiau parašytus rašinius atsiųsti. Taip pat, kurie dar neprisiuntė prašytų nuotraukų bei padalinių aprašymo prašomi paskubėti, nes iki lapkričio 11 d. laiko nedaug beliko. Komisijos vardu Juozas Jurevičius.

• Lietuvos Vyčių Organizacijos Centro Valdyba vien balsiai nutarė įrašyti visas Lietuvos Vyčių kuopas, nuo Atlanto iki Pacifiko, į Amerikos Lietuvių Bendruomenę kaip organizacinius vienetus, įmokant 200 dol. nario mokestį už 40 kuopas (po \$5.00). Ateityje kiekviena kuopa atskirai mokės savo metinę duoklę Bendruomenei.

ROCHESTER

GABI LIETUVAITĖ

Danutė Staškevičiūtė, gimusi 1955 m. Amerikoje, šiais metais baigė Card. Mooney gimnaziją, peršokusi vieną klasę.

Ji yra viena iš aktyviausių vietos skaučių ir ateitininkių, dainuoja LB chore, šoka tautinius šokius ir, ne-

VIENA DIENA RŪPESČIUS UŽMIRŠUS

JURGIS JANUŠAITIS

spausdamas ranka, taria žurn. J. Vaičiūnas, Zuzana Juškevičienė.

Na, vyručiai, buvo ir kovų. Štai šachmatų meistris Povilas Tautvaiša susodina į kovos frontą net dešimtį savo

prasmingas. O jie turi daug ką papasakoti.

Štai prof. Antanas Rukuiža, artėjęs į aštuoniasdešimt penktuosius metus, miškininkas, savo gyvenimo ilgus metus pašventęs Lietuvai, mielai pasakoja savo išgyvenimus.

Šachmatų meistris Povilas Tautvaiša (stovi) kovoja su "priešais" simultano metu, Gintaro vasarvietėje, Union Pier.

priešų. Gyvas simultanas. Kiek galvosupio ko votojams. O meistris tik šaudo tai su pėstininku, tai su karaliene, tai su bokštu. Ir išvertė iš fronto linijų net aštuonius, o tik du teatsilaikė, nurungdami patį meistrį ir vienas paspaudė jam ranką, kaip lygus lygiui.

Šiais metais vasarotojai nebesulaukė tradicinio laužo, kurie praityje čia buvo kuriami penktadieniais. Nebepasirodė ir "Ežerio Uodega" -- vasarvietės oficiozas, į kurį būdavo suglaudžiama įvykiai ir žmonės iš "Gintaro" vasarvietės. Mat keičiasi laikai, keičiasi potvarkiai, keičiasi ir atsakomybės. Už tat laužas, sako puikus dainininkas Vaclovas Momkus, sužibo Sodybos vasarvietėje, kur jaunimėlis net atliko programą. O laužų ir šiandien ilgisi vasarotojai, vis šiekia tokia pramoga, šiaip jau labai ramiam Union Pier.

Kai saulutė privargina ir karštas smėlis pabosta, vasarotojai su sispiečia grupelėmis ar bendrai ir sprendžia visas lietuviškojo gyvenimo problemas.

Malonu protarpiais pasikalbėti su žmonėmis, kurių gyvenimo kelias ilgas, turiningas ir

Nuveda mintimis į Rusijos gilumas, į Lietuvos gražias girias, į neprikli. Lietuvos gyvenimo metus ir dalinasi patirtu vargu tremtinio kelionėje. Pasakoji mai įdomūs, jo atmintis gera, atsiminimai užrašytini. O tokių įdomių pasakojimų klausydamas, pamiršti ir savas bėdas.

Vasarvietėje moka gražiai laiką praleisti ir mūsų kalbininkas prof. Petras Jonikas. Jis entuziastingai žaidžia ištisas valandas, jeigu tik partnerį suranda, stalo tenisą. Atrodo, kad jis tada netik savus rūpesčius, bet ir lituanistikos mokslus būna pamiršęs.

Poilsis glaudžiai rišasi su naujienomis. Gintare rasi tiek daug lietuviškos spaudos, tiek daug žurnalų ir įvairių leidinių, kad dvasinio peno galima socialiai prisitotinti. Tai savotiškai gražus kultūrinis šios vasarvietės gyvenimo ženklantis kampelis.

Gintaro vasarvietės kalnelyje, paplūdimyje ir po šimtamečiais ošiančiais ažuolais ramiai poilsiauja lietuviai, nes ir šis kampelis primena toli pasilikusios tėvynės mažytę dalelę.

Gintaro vasarvietėje, Union Pier, malonu pasiklausyti mūsų ilgaamžininkų pasakojimų. Apie Lietuvos gražias girias, neprikli. Lietuvos gyvenimą, darbus ir vargus pasakoja prof. Antanas Rukuiža. Pasakojimų klausosi vasarvietės šeimininkas Algis Karaitis (kairėje) ir Dirvos bendradarbis Jurgis Janušaitis (dešinėje).

A t A

ROMUALDUI KUPREVIČIUI

mirus, žmoną, poniją MARIJĄ KUPREVIČIENĘ, dukterį ELENA, sūnų ANDRIŲ ir jų šeimas nuoširdžiai užjaučiame

Ringailė ir Aleksas
Zotovai

Viešėdami Chicagoje aplankykite MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ — PARAMĄ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKAS

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.